

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDÉKEN

Egy évre ... 48 kor
Fél évre ... 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy órára ... 4 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasúti pályáján.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARAD, 1918.

Főszerkesztő
Stauber József.

SZOMBAT, JULIUS 13.

Az „aradi” rendfőnök.

A minoriták eseménye, a káptalani nagygyűlés határozata, amely a rend. főnökének székhelyét városunkból Kolozsvárra helyezi át, nevezetesen eseményévé lett Arad egész társadalmának. Egyszerre katolikus lett mindenki abban az általános sajnálkozásban, amely ennél a hírek nyomában támadt. A választást magát az az élénk érdeklődés kísérte, amely a minoriták nagygyűlésének minden alkalommal kísérte, de amikor az eredmény ismeretessé lett vele együtt a székhelyet változtató határozat, egyszerűen megfakult a személynek szóló érdeklődés. Senki sem tudott a tudós és rokon szentes Monay doktor sikerének egész lélekkel örülni, mert az az érzés támadt fel bennünk, hogy valamivel megkevesbedtünk, elvettek tőlünk egy értéket, amely nemcsak díszünk volt, hanem biztosítékunk hosszú időn keresztül arra, hogy Aradon a vallás a legszentebb magánügy. Mindenki tisztelgette számot tart s hozzá nem nyúl senki, még a szép szó virágnyelvén sem.

Alig van város ebben az országban, ahol a lelkek olyan harmonikusan borulnak össze egy virágkehelybe, mint nálunk. A politika, a közélet, a pénz-szalagos tüzesek, sok csatába kárvarta már itt az embereket, de a vallás nem gyújtogatott fel soha szenvedelmeket. Nem voltak martírjaink és nem tudta senki a hitét tőkésíteni a mások kárára. Arad szigorú bírálói ebben a dicséretes jelenségben megegyezhetnek és a több, kevesebb igazsággal letárgyalt városnak minden elismerésüket átnyújthatják ezért a legmélyebből fakadt szabadelvűségért. A lakosság hatalmas része római katolikus, ez a számbeli erő és sok más körülmény az ő lelki vezetőinek adta volna meg leginkább a módot és lehetőséget arra, hogy a hitéletbe nem kívánt módon beleszóljanak. Ezt azonban soha meg sem próbálták. Jobbak, okosabbak, magyarábbak voltak a minoriták, sőt aradiak voltak: a városnak igazi polgárai, akik a közéletben hasznos részt vettek s akikre mindig számítani lehetett.

Igy lett közügygyé a minoriták minden dolga s ezért áll most meglepetten és mélyebb érzésében eltalálva Arad egész társadalmát a káptalani határozattal szemben. Amint az első nap megnyilatkozásaiból látjuk, a székhelycsere kérdése felett nem is tért napirendre Arad: keresi, kutatja a határozat rugóit és egyúttal már maga is határozni készül. Szinte páratlanul szép mozgalom bontogatja itt ki színeit. Egy egész város fogja visszakérni magának a minoriták rendfőnökét. S ezt a kedves, beszédesen jelentős harcot, a különböző valláson élőknek keresztes háborúját büszke örömmel nézzük. Ezzel Arad igazán eldicsekedhetik.

A legkevésbé sem kíváncsi, hogy Arad papi város legyen. Amikor a múltban felmerült a kíváncsi, hogy legalább egy címzetes püspök jusson a városnak s itt is megragyoztassa

színeit az egyházi fényesség, nem tudunk lelkesedni. Az óhajást respektáltuk, de a püspöki káprázat és a kanonoki gazdagság helyett megelégedtünk a minoriták egyszerűségével. Nem is beszélve arról a történelmi múlttól, amely a hazafias lobogások legendás idejéből az irodalmi, iskolai, társadalmi téren a minoritákról annyi szépet beszél, mi csak azt az életet néztük, ahogy ezek a rendi tagok, házfőnökök és rendfőnökök bele tudnak helyezkedni a mi életünkbe. Ahhoz egyszerűbbek voltak, hogy a mi

polgári közvetlenségünket eltorlaszolják maguktól, ahhoz pedig nem voltak soha elég szerzetesiesen misztikusak és zárkóztak, hogy az ő közvetlenségük minket meg ne talált volna. A polgári társadalom együttérző és együtt dolgozó részeseivé váltak ezáltal: nagyjai a mi nagyjainkka lettek, egyszerűbb tagjaik pedig a mi kedves lelki barátaink. Ezért követeljük most vissza a rendfőnököt történelmi jussal, a lelki békének jogán, túl a katolikus érdekeken, az egész polgárság szavának erejével.

Tisza István a nők választójoga ellen.

(Megszavazták a második szakaszt.)

Budapestről jelentik: A képviselőház ma folytatta a választójog részletes vitáját. Szász Károly elnök valamivel 11 óra előtt nyitotta meg az ülést. Az összehírdetlenségű állandó bizottság helyettes elnökének megválasztották Balogh Jenőt.

A második szakasznál Plathhy György szólalt fel először. Pártja, a Bizony-párt, az általános vitában nem vett részt, mert — a mint kiderült — a kapacitációnak úgy sem lett volna eredménye. A törvényjavaslatért, amely, mint a miniszterelnök mondta, senkinek az álláspontjával sem egyezik, a kormányt terheli a felelősség, de a tényleges felelősség a munkapárté, amely a javaslatot törvényerőre emeli. Bethlen Istvánnal polemizál, aki szemrehányást tett a függetlenségi pártnak, hogy nem teljesíti

feladatát a nemzeti szempontok védelmében. Elfelejté Bethlen, hogy a függetlenségi párt a nemzetiségi politikát mindig liberálisan kezelte. Semmi körülmények között se járul hozzá a hatelemis jogcímhez és indítványozza, hogy a második szakasz első pontja helyére a következő szöveget tegyék: Választó az, aki az elemi népiskola négy osztályát elvégzi, vagy magyarul írni-olvasni tud.

Létai Ernő kívánja, hogy a vitéségi érmekek tulajdonosai, a sebesült és rokkant katonák választójogot kapjanak.

Csermák Ernő azt kívánja, hogy a négy elemi legyen a cenzus.

Kovácsi Kálmán felszólalása után az elnök bezárja a vitát és az ülést öt percre felfüggeszti.

Régi idők képe a képviselőházban.

(Wekerle felszólalása.)

Wekerle Sándor miniszterelnök fenntartja álláspontját a négy elemi iskolára vonatkozólag, mert a választói jog terén lényeges kiterjesztést akar elérni. Még Apponyi kultuszministersége idején alaposan tanulmányozta a kérdést és arra az eredményre jutott, hogy még legalább tíz év szükséges, amíg a 6 elemi osztályt mindenütt bevezethetik. A külön kellekek közé a magyarul írni-olvasni tudás beiktatását helyesli. Elfogadásra ajánlja Plathhy György indítványát a 8 holdasokról.

Elnök a vitát befejezettnek nyilvánítja. Jelenti, hogy a javaslat 2. szakaszához több módosítást nyújtottak be. Jelenti, hogy előbb a bizottsági szövegezést Plathhy módosításával teszi fel szavazásra. Ha ezt elfogadják, a többi módosítást, melyöztöttek fogja nyilvánítani. Felolvassa ezután a módosításokat. Jelenti, hogy Falussy Árpád és Batthyány Tivadar gróf módosításaira névszerinti szavazást kértek. Falussy módosítására elrendeli a névszerinti szavazást.

(Elfogadták a 2. szakaszt.)

Elnök felteszi a kérdést, elfogadja-e a Ház a bizottsági szöveget Plathhy módosításával.

A Ház nagy többsége: a munkapárt, a kormánypárt, a néppárt feláll.

Elnök bejelenti, hogy a Ház többsége a bi-

Öt perces szünetből fél óra is lett, mert a képviselők nagyrésze nem volt a parlamentben s tekintettel arra, hogy a választójogi javaslat legfontosabb szakasza, a 2. szakasz felett kellett szavazni, telefonon, kocsikon, küldöncök útján behívták a képviselőket.

A szünet alatt a folyosón mozgalmas élet uralkodott. A régi idők képe elevenedett meg, a mikor a szavazások előtti szünetek alatt folytak a kapacitálások, a tanácskozások, az apró intrikák. A vezető politikusokat a képviselők nagy gyűrűje vette körül. Tisza István gróf és Teleszky János a jobboldali folyosón egész sor képviselőtől körülvéve vitakoztak. Wekerle Sándor miniszterelnök a baloldali folyosón Károlyi Mihály gróffal és Batthyány Tivadar gróffal tárgyalt. Andrássy Gyula gróf a nők választójogának vezető harcosaival beszélgetett.

Végre letelt az öt percből fél órára nyult szünet és délután 1 órakor a képviselők betódultak az ülésterembe. Az elnöki csengő hosszas berregett. Az elnöki emelvényen Tisza István gróf figyelemmel szelmelette a képviselők bevonulását.

Az elnök általános figyelem között nyitotta meg újból az ülést és bejelentette, hogy Wekerle miniszterelnök kíván szólni.

zotteri szöveget Platty módosításával elfogadta és így az ellenzéki módosításokat mellőztéknek jelenti ki. Elrendeli a névszerinti szavazást Falussy módosítására.

A szavazás a P betűnél kezdődött. A Károlyi-párt rögtön kádenciát talált és kórusban kiáltotta:

— Pech!

A szavazás előtti a demokraták kivonultak a teremből.

Igennel szavaztak a többek között: Polónyi Géza, Pongrácz János gróf, a kormány tagjai közül Serényi Béla gróf, Windischgrätz Lajos herceg, Wekerle Sándor, Zichy János gróf, az egész Károlyi-párt, Grecsák Károly és Gál Sándor.

Amikor Tisza István gróf Falussy módosítása ellen szavazott, a baloldalon nagy zaj keletkezett. Desbordes Ernő szavazatánál, aki szintén nemmel szavazott, óriási zaj támadt. A baloldalon ilyen kiáltások röpködtek:

— Pfu! Szégyen! Gyalázat!

Farkas Pál, Herczeg Ferenc és Kozma Andor szintén nem-mel szavaztak. A Károlyi-párttól a három illusztris férfit így aposztrofálták:

Vita a nők választójogáról.

Délután Wekerle Sándor miniszterelnök a 3. szakaszként a következő indítványt terjeszti elő: választójoga van minden nőnek, aki az 1. szakaszban körülírt általános kellékeken kívül megfelel a következő külön kellékek valamelyikének: 1. a polgári vagy középiskola 4. osztályának sikeres elvégzése; 2. felesége vagy özvegye oly férfinak, aki a középiskola vagy egyenrangú polgári vagy katonai intézetben a legmagasabb osztályt sikeresen elvégezte; 3. hajadon, özvegy vagy törvényesen elvált nő, aki mezőgazdasági, ipari vagy kereskedelmi foglalkozást folytat és akár egy adónemből külön, akár több adónemből együttesen egy vagy több községben legalább száz korona egyenes állami adót fizet.

Elsőnek Landauer Béla szólal fel. Nem tartja kielégítőnek Wekerle indítványát. Külön javaslatot terjeszt elő, amely szerint minden családfenntartó, 24 életévét betöltött nő, aki a népiskola 6. osztályát sikeresen elvégezte, szavazati jogot kap.

Farkas Pál szükségesnek tartja a nők választójogát, de elítéli a nők agitációjának formáját.

Szabó István (nagyatádi) hevesen támadja Wekerle javaslatát, amely csak az urinőknek adja meg a szavazati jogot, ellenben a parasztasszonyoknak nem, akik pedig a háború alatt a férfiak dolgát végzik. Egyébként nem hiva a nők választójogának.

(Teleszky módosítása.)

Teleszky János a következő módosítást terjeszti elő: Választójoga van minden családfenntartó nőnek, akinek nincs férje vagy férje nem választó, ha az 1. szakaszban körülírt általános kellékeken felül megfelel a következő különös kellékek valamelyikének:

1. a polgári vagy középiskola 4. osztályát sikeresen elvégezte, amennyiben akár egy adónemből külön, akár több adónemből együttesen akár egy vagy több községben legalább husz korona egyenes állami adót fizet.

2. az elemi iskola 4. osztályát sikeresen elvégezte, amennyiben egy adónemből külön, akár több adónemből együttesen akár egy akár több községben legalább száz korona egyenes állami adót fizet.

Családfenntartó e törvény szempontjából az a nő, akinek önálló háztartása van és aki férje vagy saját leszármazóinak férje vagy saját felmenő ágbeli hozzátartozóinak, férje testvérei vagy ezek leszármazói közül egy vagy több családtagot saját háztartásában saját keresetéből eltart vagy e törvény életbeléptetésekor eltartott mindaddig, amíg az illetők másként el nem látottak vagy el nem haltak.

Wekerle javaslata mellett felszólaltak Károlyi Mihály gróf, Fényes László, Huszár Károly és Glesszwein Sándor.

(Tisza a nők választójoga ellen.)

Tisza István gróf hevesen ellenzi a nők választójogát. Nem szabad a nőket a politikai élet szennyes hullámaiba belevinni, nem szabad a családi életbe beengedni a pártpolitikát. Az asz-

— Hallatlan, hogy magyar írók a magyar nyelv ellen szavaznak!

A névsor második olvasásánál, amikor a hiányzó képviselők neveit olvasták fel, behívták Vázsonyi Vilmost és demokratáit, akik igennel szavaztak. Návay Lajos is Falussy módosítása mellett szavazott.

A szavazatokat összeszámlálták és az elnök kihirdette az eredményt, amely szerint

igen-nel 77, nem-mel 97 képviselő szavazott, tehát Falussy módosítását a Ház husz szavazattöbbséggel elvetette.

Az eredmény kihirdetését a baloldal nagy zajjal fogadta. A Károlyi-párttól ezt kiáltották:

— Leszavazták a magyar nyelvet.

Elnök elrendeli az egyszerű szavazást Batthyány módosítására. A többség a módosítást elfogadta. Elvetették Csermák Ernő, Létai Ernő és Jánossy Zoltán módosítását. Ellenben egyhangúlag elfogadták Szilágyi Lajos módosítását, amely szerint a bronz vitézségi éremmel kitüntetett katonák megkapják a választói jogosultságot.

Elnök az ülés folytatását délutánra halasztja.

szonvok többsége nem is akarja a választójogot és a férfiak többsége lenéző mosollyal tekintti ezt a kérdést. A nőknek tömeges behozatala az alkotmányos életbe romboló hatással lesz a családi és társadalmi életre. A nőkre nagy és magas szociális várakozás van. A nők szociális érdekeit a törvényhozás akkor is teljes erővel fogja képviselni, ha a nők nem lesznek képviselve a parlamentben. A nők erkölcsi és szellemi energiájukat koncentrálnak arra a területre, ahol a legszebben érvényesülhetnek. A szakaszt nem fogadják el.

Wekerle Sándor miniszterelnök állást foglal Tisza felfogásával szemben. A parlamentnek szüksége van a nők közreműködésére, mert számos oly kérdés kerül színpadra, amelyekben a nők jártasabbak, mint a férfiak. Szabó István most helytelenül alkalmazta haragját. Inkább arra törekedjék, hogy Somogyban az Egyke megszűnjék. (Derűtlenség.) Szükséges, hogy az első lépést megtegyük, hogy a nők bekerüljenek az alkotmány sáncába.

Ezzel az ülés véget ért. A legközelebbi ülés szombán lesz, amikor folytatják a nők választójogának tárgyalását és előterjesztik az interpellációkat.

Oroszország kiadja a cseheket.

(Százötvenezer cseh legionárius.)

Bécsből jelentik: A cseh légiókról jelentik a cseh lapok, hogy az Oroszországban levő cseh legionáriusok száma százötvenezer. Ezeknek a csapatoknak csak a magva áll ausztriai csehek közül, mintegy negyvenezer ember az offenzíva idején került orosz fogságba, részben pedig az állóharcok folyamán szökdöstek át az ellenség táborába.

Amikor Kerenszki bukása után az orosz hadsereg a bolsevik mozgalom hatása alatt bomladozni kezdett, orosz tiszték és katonák, akik ellenzői voltak a bolsevik irányzatnak, nagyszámban csatlakoztak a csehekhez, akiknek száma ilyen módon emelkedett százötvenezerre. A cseh légiók eleinte Oroszországban, különösen Ukrajnában próbálták felvenni a harcot a bolsevik uralommal szemben és tény, hogy egy ideig, ők voltak az urak Ukrajna nagy részében, mindaddig, míg a központi hatalmak csapatai megérkeztek. Ekkor azonban szedték a sátorfájukat és az Ural-hegységig vonultak vissza, majd egy részük Szibérián keresztül Viadivosztokba és Amerikába ment, onnan pedig a francia és az olasz harctérre.

Tekintettel arra, hogy a bresztlitovszki békeszerződés aláírása után Oroszország a semleges államok sorába lépett, melyeknek kötelessége a hadifoglyokat kiadni, sor kerül majd

arra, hogy az Oroszországban maradt cseh hazaárulókat kiszolgáltassák nekünk. A csehek tudván, milyen büntetés vár rájuk, nem engednek meskedtek az orosz kormány, ama felhívásának, hogy szolgáltatassák ki fegyvereiket, hanem Szibériába menekültek.

E tekintélyes számú cseh csapatokkal szemben a francia és az olasz fronton levő légiók alárendelt jelentőséggel bírnak és csak reklamációkat szolgáló propaganda-csapatok, melyeknek az a hivatása, hogy félrevezessék a francia és olasz katonákat és közvéleményt, hogy tulzó reményekbe ringassák a monarchia szétbomlását illetően.

Berlinből jelentik: A Telegraphen Company moszkvai jelentése szerint a kormány az összes cseheket kiutasítja Oroszországból és Stockholmra át az entente országaiba fogja szállítani őket.

„Minden jól áll.”

(Hindenburg a Hinterland stratégiához.)

Berlinből jelentik: Hindenburg vezértábornagy Roer gyalogsági tábornokhoz, a neuburgi hazafi párt elnökéhez a következő levelet írta:

— Minden jól áll, csak arra volna szükség, hogy a tisztelt Hinterland sztratégiai szíves kedjenek lélegzetvételre egy kis szünetet adni. Ilyen szünetek nélkül nem mennek a dolgok manapság, ha egy nagy csata nyolc napig tart és még tovább is. Ma a mikor nem lehet egy egész hadsereget egyetlen csataterén összehoztatni, ma, mikor a világ két nagy hatalma olyan tüzéségeket tud harcba állítani, melyek egyidejűleg a front egész szélességében meg tudják kezdeni tevékenységüket. Tehát csak türelem!

Berlinből jelentik: A Lokalanzeiger jelenti a svájci határról: Az entente sajtójában gyakran lehetett olvasni, hogy rövidesen ellenoffenzívát indítanak nyugaton és Olaszországban. Meg kell állapítanunk, hogy ez az ellenoffenzíva már néhány nap óta folyamatosan van, azonban eddig seholsem tudott eredményeket felmutatni. A Foch-féle felhasználható tartalék-hadsereggel nem lehet nagyobb akciókat eredményesen keresztülvinni. Az ellenség talán képes lesz arra, hogy egyik-másik ponton visszanyomjon minket, döntő operációra azonban a franciák és angolok mostani haderői nem képesek. Ez a tény lehetővé teszi a legjobb német hadvezetőségnek, hogy saját offenzív előkészületeit a legnagyobb bizalommal és pontossággal tegye meg.

Berlin, július 12. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér: Rupprecht trónörökös hadcsapata: A tüzéségi tevékenység az éjszaka folyamán erős tüzéségi rajtaütésekkel erősödött, amelyek állásaink, valamint a mögöttünk levő terület ellen irányultak. Yperntől és Bailleutól délnyugatra, valamint Alberttől északra nagyobb ellenséges felderítő csapatok erős előretörését visszavertük.

A német trónörökös hadcsapata: Az Aisne és a Marne között a franciák harci tevékenysége tegnap is élénk maradt. A Villers-Cotterest erdő szélén lefolyt előtéri harcokban foglyokat ejtünk. Reimstől keletre ellenséges felderítő erőretöréseket vertünk vissza. Meckel hadnagy 20. légi győzelmét aratta. A Koblenz ellen tegnap támadásra indult amerikai repülőraj hat repülőjét tüzéségünk lelőtte és ez is kezünkre került. — Ludendorff. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

EGYESÜLET.

(*) A Kölcsey-Egyesület folyó hó 19-én, pénteken délután 4 órakor a Kulturpalota könyvtárában rendkívüli közgyűlést tart. — Tárgysorozat: 1. Alapszabálymódosítás. 2. Költségvetés. 3. Esetleges indítványok.

Több milliós élelmiszer-csempészség Prágába.

(Viasztolás a 38-ik gyalogezred pocsótjével. — Ócskavas helyett élelmiszer.)

A nemrégiben kiadott kormányrendeletek ellenére, amelyek szigorú rendelkezéseikkel az árucsempészség megakadályozását célozzák a beszállítási kötelezettség alá tartozó áruk tiltott kivitele továbbra is nagy arányokban folyik. Lelkiismeretlen üzerek elvonják a forgalomból a mindennapi szükségletek kielégítésére nélkülözhetetlenül szükséges élelmiszereket, hogy azokat a maximális ár sokszorosáért a vámkülföldre továbbítsák, ahol ezekben égető hiány mutatkozik. Az üzlet, bár kockázatos, de minden esetben dus haszonnal kecsegtet, mert az ottani fogyasztók ugyanis minden lehető, illetve lehetetlen árat megfizetnek a nekik kincsnél drágább élelemért. Mindennaposak az ilyen esetek, száz és száz vagon gördülő vaskerekei viszik ki az országból, ártatlan gyermekek, öreg, magukkal tehetetlen aggastyánok, nők és férfiak elől a mindennapi életet jelentő élelmet.

A határrendőrség derék legényei állandó kemény küzdelemben állnak a csempészekkel, de hiábavaló minden éberségük, a háború miatt megcsappant számú legénység nem igen bírja a versenyt a csempészek ravaszágával.

Legutóbb a Pozsonyszőlősi állomásozó határrendőrségi különítmény csinált kitűnő fogást. Az egyik ellenőrző közeg egy

a határ felé tartó vonathoz kapcsolódó vagonon nagyon gyanúsak talált.

A kocsi kis rácsos szellőzőablakán betekintve, ott az egész a tetőig felhalmozva, nagy halmokba rakva, különféle élelmiszereket látott. A vagon azonnal lekapcsolták és az árut lefoglalták.

Az azonnal megindított nyomozás a kísérő fuvarlevél alapján kiderítette, hogy a Prágába irányított küldeményt

a 38-ik közös gyalogezred nevében, akarták kicsempészni.

A fuvarlevél szerint Marosillye állomásról nyílt parancs (Offener Befehl) alapján továbbították a Máv. az egy vagon árut. A vagon nem volt ellátva a szokásos „Militergut” (katonai áru) jelzéssel, amely esetben azt senkinek joga átvizsgálni vagy felbontani nincsen, hanem rendes rakományként szerepelt és a fuvarlevélben, a tartalom gyanánt „régi kerékpár” volt megjelölve. Feladóként a 38-ik gyalogezred volt megnevezve, ugyancsak az ő bélyegzőjével volt ellátva a nyílt parancs.

A határrendőrség természetesen még ott a helyszínen részletes leltárt készített az árukról, amelyek

forgalmi áron több száz ezer koronáig értékét képviselnek.

A leltár adatai szerint:

1000 kg. zöldborsót,
560 kg. zöldbabot,
825 kg. tököt,
500 kg. új krumplit,
30 kg. zöldséget,
400 kg. zöldhagymát,
64 kg. füstölt szalonnát,
12 db. sonkát,

A Bratianu-kormányt vád alá helyezték.

(Alkotmány- és törvénytörés.)

Bukarestből jelentik: A kamara mai ülése során G. Stroeici képviselő fölolvasta azt a parlamenti kezdeményezéstől származó indítványt, a mely az előző kormány következő minisztereinek vád alá helyezését indítványozza: Bratianu Ionel miniszterelnök, Bratianu Vintilla, Costinescu Emil, Constantinescu Sándor, Morzun Bazile, dr. Angelescu és Take Jonescu. A miniszteri felelősségről szóló törvénynek megfelelően az indítvány tíz vádpontot tartalmaz ama kormány ellen, a mely Romániát a végzetes háborúba sodorta. Az indítványt élénk tetszéssel fogadták. A törvénynek és a házszabályoknak megfelelően a javaslatot a ház elnökségének adták át az előírt formalitások elintézésére céljából.

Bukarestből jelentik: A Bratianu-kormány elleni vádak számos pontban állították össze, amelyek körül a főbbek a következők:

A kormány megsértette az alkotmányt, a mennyiben idegen csapatoknak az ország területére való lépéséhez a parlament beleegyezését nem kérte.

A kormány a hadsereget hiányosan szerelte fel, nem készítette kellőleg elő, noha egy milliárd állott rendelkezésére, de ezen összeg jó részét nem rendeltetése céljaira fordította. Az összes katonai ügyágak szervezetlen állapotban voltak.

Megsértette a kormány a miniszteri felelősségről szóló törvény első szakaszát, mert magánszemélyeknek, azok részére biztosítandó

140 kg. juhturót,
10 láda (17400 darab) tojást
és még sok más élelmiszert találtak. A magyar határrendőrség emberei egyébként már hosszabb ide óta figyelik a 38-ik gyalogezred nyílt parancsai alapján továbbított küldeményeket, amelyekből közel

kétmillió korona értékű élelmiszer ment ki az országból.

Kétségen felül áll, hogy a csempészség nem az ezred követte el, hanem szemérmetlen kufárok éltek vissza az ezred nevével és követtek el csalásokat annak bélyegzőjével. A nyomozás, amelyet a legnagyobb eréllyel a rendőrség és a határrendőrség együtt kezdett meg, világosságot fog deríteni a rejtélyes ügyre.

haszon céljából engedélyt adott gabona, benzin és más áruk kivitelére. Megsértette a kormány a törvényt azzal, hogy idegen országban helyezte el az államkincseket, nemkülönben egyesek pénzét.

Hivatalos hatalmával visszaélve a kormány a miniszterek tulajdonának megmentése céljából hadianyagot szállító vonatokat és más szállító eszközöket használt fel. Ez okból a használható hadianyag nagy részét a megszállott területeken vissza kellett hagyni.

A kormány hivatalos hatalmával visszaélve 18–20 éves gyermekeket a megszállott területekről erőszakkal elhurcoltatott minden hadiérdek nélkül. Ezeknek legnagyobb része hiányos egészségügyi óvintézkedések következtében elpusztult.

A köz- és magánvagyonot tüzzel és más eszközökkel elpusztították anélkül, hogy ezt a nemzeti védelem érdeke megkövetelte volna.

Korrupcióval megkísérelte a kormány a parlament tagjait jogaik gyakorlásától távol tartani. A kormány hamis képet adott az állam ügyeiről.

A kormány a román flottát átadta az orosz kormánynak, amely orosz zászló alatt használta azt.

A vádak szerdán kerülnek a kamara napi rendjére.

Látogatás Wilsonnál.

Az entente lapok képviselői testületileg tisztelegtek Wilsonnál és most Hellström a kopenhágai „Politiken” amerikai képviselője beszámol a látogatásról.

E szerint természetesen az elnök egészen más ember, mint a milyenek a központi hatalmak népei őt a háború alatt megismerték.

Ma gesztikus a magatartása, méltóságos a járása... írja Gotthe Gretchenjével együtt a dán újságíró Wilsonról. A Fehér Házban egy detektív fogadta az európai újságírókat, aki egy kisebb, empir stílusú szalonba vezette őket.

— Foglaljanak uraim helyet, az elnök (sem miféle elnök ur) azonnal jön — mondotta.

— Leültünk és vártuk azt az embert, akinek nagyobb a hatalma, mint bármely uralkodónak.

— Csakhamar megjelent az elnök. Az újságírók felállnak egy rövid „tapssal” üdvözlők, a vele jött gyorsíró alig észrevehetően a háta mögött székre ül és megkezdődik a beszélgetés, amely háromnegyed óráig tart.

A dán újságíró nem mondja el, hogy miről beszélgettek, megelégszik azzal, hogy képet rajzol az elnökről.

Ugyilátszik, hogy Wilson nagyon meglepte őt.

— Az elnök külseje is teljesen más, mint a milyenek a róla megjelent képek után elképzeltük. Meglepően csinos ember, nyoma sincs annak a szigornak, melyet képei mutatnak. A mosolya elbájoló (?) finom, diszkrét, mély és egészen különös emberi humorral teli. Semmi professzoros nincs rajta és egyáltalában nem hasonlít valami maszkírozott püspökhöz. Leginkább angol orvoshoz, vagy tudóshoz hasonlít, akiknek jól ápolt teste egyensúlyban van szellemi foglalkozásukkal, akik jó modoruak és korrekt fellépésűek.

Ahogy az elnök az emberre rá néz, hasonlít a jószívű orvosra: hosszan és figyelmesen tekint az emberre, de egyúttal azt a jóleső érzést is támasztja, hogy időközben lehunyja a szemét.

A teljes egészség és erő benyomását kelti. Két-három centiméter hián hatalmas alak, a vállai szélesek, a teste rugalmas, a lábai nagyok, a kezei rövidek, szélesek és erőteljesek.

Szó került tanárkodásának idejére is és egyáltalában nem úgy beszél róla, mintha az lett volna életének aranykora. Állandóan érzeti, hogy tudatában van nagy felelősségének, de azt is, hogy rá is termett az állásra.

Nagy meglepetés volt az is, ahogy Wilson beszél. A szó közönséges értelmében véve nem jó szónok. Nem használ kézenfekvő fordulatokat,

egyenest neki megy a dolognak, lassan, de kerülő nélkül, de nem mintha keresné a szavakat. A beszéde egy kissé szaggatott, mert nyíltságra törekszik. Azt a benyomást kelti a beszéde, hogy tisztában van azzal, hogy félreértik és azt a benyomást kelti, hogy tiszta a lelkiismerete és azokat a problémákat, amelyek most Európát romba döntik, egész más gondolatok és cselekedetek alapján ítéli meg, mint az európai államférfiak.

Nem erkölcsbíró, de nem is pusztán agyember. Megdöbbentően emberi. Legjellemzőbb vonása a becsületességre való törekvés. Elég nagy ahhoz, hogy a véleményét valameről megváltoztassa és elég becsületes, hogy azt be is ismerje. Az egyenességet követeli mindazoktól, akik most a világ sorsát intézik. Nincsenek nagy szenvedélyei, félig kelta, félig skót vér folyik az ereiben, szívós, egyenes gondolkodású realista.

Wilson — fejezi be a nagy tulzásokkal teli rajzot a dán újságíró — egy szemé annak a láncnak, amelynek első szeme Washington és amelyhez Jefferson és Lincoln tartoznak. Ez az ideáljuk, hogy az Unió az igazságnak, az emberiségnek és az emberek egymásköztli viszonyában a nyíltságnak legyen az otthona.

A háború másra tanította meg az európaikat Wilsont és Amerikát illetőleg — mondjuk mi.

Alezredes és főügyész afférja.

(Gönczy alezredes bocsánatot kért Dózsa Ferenc dr. tól.)

Mint megírtuk, csunya botrány játszódott le a napokban Szegeden, a vasutállomáson az Acsev. makói vonalán. Az eset főszereplői Gönczy alezredes, a malommunkás-zászlóalj parancsnoka és Dózsa Ferenc dr., az ismert makói ügyvéd, vármegyei tb. főügyész.

A makói vonatot ellepték az utasok s nagy meglepetés volt, mikor az I. kocsisztályban egy az állomásparancsnokhoz beosztott baka hat helyre rámutatva, kijelentette, hogy azok egy törzstiszt ur részére le vannak foglalva.

A folszálló utasok közt volt Dózsa Ferenc dr. is, aki a katona rendelkezést nem fogadta el érvényesnek, hanem kijelentette, hogy egy személy csak egy ülőhelyet igényelhet magának.

— A törzstiszt ur telefonon hat helyet rendelt lefoglalni.

— Hogy a törzstiszt ur mit rendelt, az nem az én dolgom, nekem különben is van ülőhelyem, mondotta Dózsa Ferenc dr., de vannak itt női utasok is, akikkel szemben méltánytalanság hat helyet előre lefoglalni.

Igy aztán tényleg csak két ülőhelyet bagytak szabadon, míg a többit az utasok, különösen asszonyok elfoglalták. Ekkor érkezett oda Gönczy alezredes, Földessy János ny. árvaszéki ülnök és egy nőrokona társaságában. Szemtanuk állítása szerint ittas volt s mindjárt nagy hangon rákiáltott a fönttartott helyével szemben ülő utasokra, hogy azonnal hagyják el helyüket, mert azokat előre lefoglalva, majd mikor azok azonnal nem fogadtak szót, megragadta az ott ülő fekete ruhás eltűnt uriaszonyt s durván fölrántotta helyéről. Dózsa Ferenc dr. erre közbeszólt, hogy helyeket előre lefoglalni nem lehet és nem is indokolt. Az alezredes erre kijelentette, hogy még öt tisztársát várja, akik vele együtt szolgálati ügyben utaznak. Dózsa Ferenc dr. erre azt a megjegyzést tette, hogy amennyiben az öt tiszt ur megérkezik s tényleg szolgálati ügyben utazik, szívesen át fogja engedni a helyét, addig azonban nem.

Gönczy alezredes erre valósággal tombolni kezdett.

— Ki a kutyával! — kiáltotta.

Dózsa Ferenc dr. erre fölállt s kijelentette, hogy ő tartalékos huszárhadnagy s figyelemzavarozta az alezredest, hogy minden sértésről tartózkodjék, mert nem tűri el. Az alezredes éktelen haragjában erre a karján megütötte Dózsa Ferenc drt, aki válaszul az inzultusra mellbeütötte az alezredest. Most már formálisan dühködni kezdtek a jelen volt utasok, különösen a nők hangos sivalkodása közben. Az alezredes látva, hogy a jól megtermett civilvel szemben alul maradhat, az őrséget kiáltotta. Az meg is történt. Az e közben megindult vonat a verekezőkre való tekintettel az utasok megállították s az őrség már készült eleget tenni az alezredes rendelkezésének s le akarta tartóztatni Dózsa Ferenc drt, azonban egy éppen a jelen volt Mamuzsits nevű százados közbelépett s kijelentette, hogy az alezredesnek nincs joga civilt le tartóztatni.

Eközben előkerült Szeged állomásfőnöke, aki Mamuzsits százados előadásából megértve a történeteket, megállapította, hogy az alezredes önkényesen járt el s az üzletszabályzatra való hivatkozással felszólította az alezredest, hogy hagyja el a szakaszt. Gönczy alezredes azonban megtagadta az engedelmességet és nem

szállt le, mire az állomásfőnök nem engedte a vonatot indítani. Ötnegyed óráig vesztegelt így, a motoros a szegedi állomáson, közben telefonáltak a kerületi parancsnokságra, ahol azonban Vörös tábornok katonai parancsnok nem volt található.

Végre is a vasutállomási parancsnok, arra való tekintettel, hogy az alezredes szolgálati ügyben utazik, megkérte az állomásfőnököt, hogy engedje meg, hogy az alezredes egy harmadosztályú fulkében a vonattal utazhassék. Miután az állomásfőnök ezt megengedte, a vo-

Leverték az ellenforradalmat.

(A király részvétlét Vilmos császárhoz.)

Pétervárról jelenti a pétervári távirati ügynökség: Julius 4-én az orosz szovjetek kongresszusa kétharmad szótöbbséggel megelégedésüket fejezték ki a külügyi népbiztos külföldi politikája felett, amivel

kifejezésre jutott a tiltakozás az ellen, hogy Németországgal a háborút újra megkezdjék.

A baloldali szocialista forradalmi párt néhány nappal ezelőtt Novoroszjszkból Moszkvába érkezett, ezer főnyi matrózosztagra támaszkodva, amely vonakodott a reá bízott hadihajókat Szebasztopolba visszavinni és ehelyett ezeket a hajókat Novoroszjszsk mellett elsüllyesztette, kísérletet tett fegyveres felkelésre, amelyhez Mirbach követnek Anarajev és Blumkin baloldali szociálforradalmi párt tagjai által történt meggyilkolása szolgált volna feladatul. A baloldali szociálforradalmi párt felfegyverezett osztagai hirtelen megszállták a postai távirahivatalt, letartóztatták a moszkvai szovjet elnököt, Szilidovicot és Vlatist, a helyi népbiztos képviselőjét és az ellenforradalom leküzdésére kiküldött bizottság elnökét, Tzercinzkít. A népbiztosok szovjetje július 6-án és 7-én felhívást intézett a munkásokhoz és a moszkvai helyőrséghez, hogy támogassák őket.

A felkelést teljesen elnyomták és a néhány száz még életben maradt felkelőt letartóztatták.

Az igazságügyi népbiztos elnöklete alatt külön vizsgáló bizottságot küldöttek ki, amely megállapította, hogy a baloldali szociálforradalmi párt, amely csak két óra hosszat tartotta kezében a táviróhivatalt, megkísérelte táviratilag Péterváron és Tulában a felkelést előidézni és olyan híreket terjeszteni, hogy a szovjetkormánynak a német kormányhoz való viszonyáról melyek alkalmasak lettek volna arra, hogy a lakosságot felizgassák.

Berlinből jelenti: Károly király Mirbach gróf meggyilkolása alkalmából Vilmos császárhoz ezt a táviratot intézte:

Követed meggyilkolásának híre a hű kötelességteljesítés áldozatának sorsa feletti legbensőbb sajnálkozással, de egyúttal a legjogosabb megbotrányozással töltött el. A borzasztó gaztett előidézői Isten, az emberiség és a világtörténelem előtt örökre bemocskolták magukat. Törhetetlen szikárd azonban az a meggyőződés, hogy minél elvetendőbbé alakulnak ezek az üzelmek, annál közelebb állunk a nemes célokhoz. A legmélyebb együttérzéssel és hű barátsággal Károlyod.

Vilmos császár a következő távirattal válaszolt:

— Fogadd legszívélyesebb köszönetemet me leg rokonszenvedéért, melyet a megvetésre méltó moszkvai gaztett alkalmából kifejeztél és amelynek sajnálatra méltó áldozata lett követem. A hazza érdekében való kötelességű és felelősségtel-

jes tevékenységének, amelyet közös ügyünk érdekében kifejtett, ezzel korai vége lett. Remélhetőleg sikerülni fog a gyáva tett lelkiismeretlen előidézőit leleplezni és az egész világ előtt megbélyegezni. Mindenkor barátod Vilmos.

Az incidens Makón ma általános beszéd tárgya volt s az összes szem és fültartók mind a legítelőbben nyilatkoztak az alezredes durva eljárásáról, aki Dózsa Ferenc drtől az incidensért bocsánatot kért. Az alezredes mentségére szolgál, hogy nagymértékben idegbeteg s hogy a háboru még jobban megrongosolta az idegeit, azonban igazán hős katona, aki a harc-téren nagyon kitüntette magát és minden lehető kitüntetést megszerzett.

Bukarestből jelenti: A kamarában Áron külügyminiszter a román kormány nevében megbotrányozásának adott kifejezést a moszkvai gyilkosság felett. A román kormány táviratot intézett a német kormányhoz, amelyben a Mirbach gróf meggyilkolása felett érzett őszinte részvétének adott kifejezést.

Fischer Eliz órája.

— Egy epizód és egy ötlet. —

Az emberek szeretik a problémákat. Ha nincsen belőle kéznél, hát keresnek maguknak. Ilyen probléma volt hosszú időn keresztül — s amelyre most megadtuk a választ — hogy mit fog csinálni Fischer Eliz a vagyonával. Mindenki tudja már a titkot, hogy a legnagyobb alapítvány, amely valaha is Aradnak jutott, Fischer Elizé. Az agg hölgy, akiről olyan sokat beszéltek már, ezzel megint divatba jött s körülötte szállongó esetek közül való az is, amelyet jól elzárt otthonának egyik ismerője mondott el nekünk.

Hagy mennyire nem akar tudomást venni a változott eseményekről Fischer Eliz, az órája is bizonyítja. Amikor a háborus időszámítást bevezették s az összes szövetséges országokban egy órával előre igazították a mutatót, Fischer Eliz nem volt hajlandó az új rendet követni. Hiába magyarázták neki, hogy ezt mindenki így csinálja hajthataian maradt. S azóta is a régi számítás szerint jár az órája. Azért nem kell gondolni, hogy későn kezdődik nála a nap. Reggel öt óra-kor felkel. Igaz, hogy mindenfelé már hatot mutatnak ekkor az órák, de ez is elég szép az ő nyolcvankilenc évéhez, különösen ha elgondoljuk, hogy amint felkel, azonnal dolgozni kezd.

A zepizód mellé egy levelet is kaptunk ma. „Konjunkturás” aláírással küldte valaki s a nagy alapítvánnyal foglalkozik benne.

„Hatalmas vagyon száll a közre. — mondja — de még több jutna egy kis üzleti szellem mellett. Fischer Eliz milliói megfiadzanának, ha a rengeteg pénz nem heverne tétlenül. Látjuk, hogy kis pénzekkel mekkora vagyonra tettek szert emberek a mostani kedvező viszonyok között. Nekem fáj arra gondolni, hogy a pénz alszik. Valamikor többet jelentett ez a vagyon. A háboru előtt többet lehetett volna vele csinálni, mint utána. De utolérhetné saját magát — amint mondják — ha megmozdulna. Rá kellene venni Fischer Elizt, hogy fektesse okos üzletekbe a pénzét. A jótékony cél is nyerne vele és ő is bizonyára örülné, ha még többet hagyhatna hátra. Nekem volnának ötleteim, csak az a pechem, hogy a pénz hozzá Fischer Eliznél van. Talán fel lehetne reám hívni a figyelmét. Mondom, utolérhetné magát a ma kisebb értékűvé lett pénz...”

Kedves Konjunkturás ur. Ne próbáljon Fischer Elizhez elmenni az ötleteivel. Mert bár ő már nyolcvankilenc éves, de ön azért mégis a lépcső alján érné utol magát.

HIREK.

Fischer Erzsébet-szemkórház.

Fischer Elíz nagylelkű alapítványairól beszéltek ma is városzerte és ennek a nemes elhatározásnak a hatása még sokáig foglalkoztatja a közvéleményt. Az *Aradi Közlöny* kimerítő tudósítása alapján ismeretessé váltak Fischer Elíz intenciói, amelyet a szemkórház létesítésével el akar érni és az aradi orvosi körök természetesen hozsannával üdvözlik azt a perspektívát, amelyet a szemgyógyítás terén egy ilyen intézmény nyit.

Ma délután *Tisch Mór* dr. főorvos, *Posgay István* dr. kórházigazgató és *Issekutz László* dr., a kiváló szemorvos felkeresték *Somló Ármán* dr. ügyvédet, Fischer Elíz jogtanácsosát, akinek tanácsára az urasszony a szemklinika alapítására a félmillió koronás alapítványt tette és arra kérék, hogy ha lehetséges, eszközölje ki az alapítólevél záradékának megváltoztatását. Eszerint ugyanis az esetre, ha az állam nem vállalná a szemkórház fenntartását, akkor a félmillió a Fischer Erzsébet-árvaháznak jut.

Az orvosok azzal érveltek, hogy miután az alapító szolgálatot óhajt tenni a szembeteg embereknek, akkor neki mindegy lehet, vajon akár az állam, akár a törvényhatóság a fentartója a kórháznak. Már pedig az biztos, hogy Aradon egy nagyszabású kórház épül a közel jövőben, még pedig biztosan. Valószínűleg az állam építi meg, ha pedig nem, akkor a két törvényhatóságnak kell azt létesítenie közös erővel. Az állam ígéretet tett a kórház létesítésére s majdnem bizonyos, hogy meg is csinálja. Ennek a kórháznak keretében egy szemészeti osztály is létesíthető és ezért a nemesszivű adakozó elérte célját az esetre is, ha az állam egy külön szemkórházat nem emel. Arra kérék az orvosok tehát *Somló* dr.-t, hogy az alapító levél záradékának ilyen módon történő megváltoztatására bírja rá Fischer Elíz. *Somló* dr. el fog járni és tolmácsolni fogja az orvosok kérését.

— A királyi pár Pozsonyban. *Károly* király és *Zita* királyné — mint már jelentettük — e hónap 16-án, kedden érkeznek Pozsonyba. A város lázasan készülődik, hogy minél ünnepélyesebb legyen a királyi pár fogadtatása a régi koronázó városban. A fogadtatásra a kormány több tagja is leutazik. Eddigi intézkedések szerint a királyi pár még 16-án este utazik vissza tartózkodási helyére.

— Csend a mi frontunkon. *Budapest*, július 12. (Hivatalos). A főhadiszállás jelenti: Semhol nem történt nagyobb hadiesemény. — *Vezérkar főnöke*. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

— Uj katonai megbízott a bolgár főhadiszálláson. *Bécsből* jelentik: A király *Táncos* Gábor vezérőrnagyot, szárnysegédi hivatalától és a szófiai követségen levő katonai meghatalmazott alkalmazásától felmentette. Utódnak *Küttel* Rudolf őrnagyot nevezte ki, akit a bolgár főhadiszálláson a bolgár király mellé osztott be.

— Marghiloman Bécsben. *Bukarestből* jelentik: Arra való tekintettel, hogy most a szenátus is ratifikálta egyhangulag Romániának a központi hatalmakkal kötött békéjét, Marghiloman még a héten Bécsbe utazik, hogy személyesen cserélje ki a két hatalom ratifikált békészövegét.

— A csehek kulturharcra készülődnek. *Prágából* jelentik: A *Czech* című lap felszólítja olvasóit, hogy már most készülődjenek a *háború után kezdődő kulturharcra*. A szervezett cseh munkásság bizalmi emberek közvetítésével már most küldött az összes cseh iskolának egy szervezeti tervet, a melynek célja a csehtől iskolák megszervezése. A tervezet francia mintára ki akarja küszöbölni az iskolákból a hittantást. A középiskolai tanárok szervezete szintén elhatározta a hittantás kiküszöbölését az iskolákból.

— Kitiüntetés. A király *Dragon* Kálmán 28. vadászászlóaljbeli tartalékos hadnagynak a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— Az új orosz követ Bécsben. *Bécsből* jelentik: *Carp* Iván orosz követ ma ideérkezett.

— Hősi halál. *Rigler* Vilmos 2. tiroli császárvadász ezredbeli hadnagy, beosztva a 114. gyalogezredbe, Rossonál, Assiago mellett az olasz harctéren június 26-án hősi halált halt *Rigler* József nyug. köcs. jegyző fiát gyászolja az elhunytban.

— A hadviselők ereje. *Bécsből* jelentik: A *Telegraphen* Kompagnie jelenti Newyorkból: *Caldwell*, Newyork város egyik képviselője összefoglaló statisztikát készített a hadviselő államok 18 és 44 közötti férfiainak számáról. Kimutatja, hogy a központi hatalmak legénységi állománya 18,360.000, az entente hatalmáé 68,879.000. Ebből a mobilizáló férfiak száma mintegy hetven százalék.

— Az angolok lefoglalják az ellenséges állampolgárok betéteit. *Rotterdamból* jelentik: Londoni jelentés szerint a kormány elhatározta, hogy felszólítja az angol bankokat, állítsák össze az ellenséges alattvalók titkos kasszát és a betéteket lefoglalja. Egy másik londoni jelentés szerint az angol kormány újabban 12,000 ellenséges külföldi internálását határozta el, ezek között 5500 osztrák és magyar állampolgár van.

— Sirkóavatás. A csend és béke országában, ahol az örökre eltávozottak emlékét csak a kőbe véssett név őrzi, egy új emlékkövet állítottak fel. Az egykor bájos, üde, *Finta* Sári emlékének megörökítésére. Még emlékünkből van törékeny alakja, halvány, sápadt arca és a kellemes hang, melynek utolsó, elhaló fohásza még most is itt rezegnek sokak szívében. Az öröklött baj elhatalmasodott a gyöngye szerzetén, amely megpróbált dacolni a pusztító vésszel, de az egyenetlen harcban az élet gyöngebbnek bizonyult. És elment örökre, kipihenni az oly korán megismert szenvedéseket, jól ismert alakja eltűnt. Fájdalomtól megtört atyja rövid pár hónap múlva követte rajongásig szeretett leányát. A tudóvész, amely leányának halálát okozta, hamar végzett vele is. A leány emléket most *Rubletzky* Géza aradi szobrászművész örökítette meg, kőbe vésve a Fájdalmat, a Reményt és a Lemondást, mely mind annyianak lelkét átjárja, amikor egy fiatal és szép élet csendesen, halkán örökre távozik, hogy soha-soha többé vissza ne térjen.

— Elfogtunk egy olasz repülőgépet. A sajtóhadiszállásról jelentik: A déli Adrián folytatott cirkálás alkalmával július 11-én torpedó flottilánk egységei Brindizi állomásnak 12-ik számú olasz repülőgépet és annak két tisztből álló legénységét leszállították.

— Építkezni csak a kormány engedélyével lehet. *Budapestből* jelentik: Az építkezési nehézségeken segítő, a kormány elhatározta minden főbb építkezési anyagnak a lefoglalását és ezenkívül az építkezéseknek külön kormány-engedélyhez való kötését azért, hogy az építő anyag felesleges vagy luxus építkezésekre el ne pazaroltassék, hanem csakis a szükséges építkezésekre használtassék fel. Az építkezésre vonatkozó rendelet-tervezet a kereskedelmi minisztériumban már el is készült. Ennek két főrésze lesz, az első, melyben elrendelik az összes anyagok lefoglalását és pedig a téglá, a cement, a mész, a rabc, stb. anyagok kötelező bejelentését, majd lefoglalását; a második, a mely Országos Miniszteri Biztosságot létesít. Ez az új Miniszteri Biztosság az Országos Lakásépítési Tanács mellett fog működni és ennek a hatáskörébe fog tartozni az építkezési engedélyek kiadása. Az építkezést szabályozó kormányrendelet ugyanis elvileg megállapítja az építkezési sorrendet, vagyis azt, hogy az építkezések a szükséglet és sürgősség tekintetében minő sorrendben engedélyezendők. Az építkezés ilyen szabályozásának eredményeképpen a kereskedelmi miniszter kényszerűségebe fogja léptetni az építő ipari csoportokat és pedig külön-külön a téglagyárakat, a cementgyárakat, a mészgyárakat stb. A Miniszteri Biztosság hatásköre az egész ország területére kiterjed és csakis ennek engedélyével lehet az ország területén építkezni. Az építkezést szabályozó miniszteri rendelet a jövő héten jelenik meg.

— Adomány. Sz. H. *Budapestről*, Aradon tartózkodása alkalmával 30 koronát adományozott a helybeli izr. nőegyletnek, néhai jóbarátja, *Lukács* Károly és szülei *Lukács* Lajos ügyvéd és neje sirjára szánt virágok megváltásaként.

— Kinevezés. A király *Sokol* Henrik 33. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyot tartalékos főhadnaggyá nevezte ki.

— Kétszáz ezer koronás banklopás. *Budapestről* telefonálja tudósítónk: Az *Andrássy*-ut 5. szám alatt levő Magyar Országos Bank ma délelőtt egyik fiatalkorú tisztviselőjét hivatalos ügyben elküldötte az egyik szolgáival, akinek munkakönyve *Gerla* József névre szült. A tisztviselőre 200 ezer koronát bíztak, hogy a *Wiener Bankverein* budapesti fiókjába vigye, ezenkívül egy az osztrák-magyar bank címére szóló 150 ezer koronás utalványt. A kétezer darab ezer koronás bankjegyet és az utalványt egy fekete bőrtárcába helyezték, amelyet a szolga vitt. Amíg a tisztviselő a *Wiener Bankverein* pénztárhelyiségében tartózkodott, a szolga megszökött és magával vitte a bőrtáskát is. A tisztviselő azonnal jelentést tett bankjának, amely bejelentette a lopást a főkapitányságnak. A nyomozás során kiderült, hogy a szolga három nappal ezelőtt került a bankhoz hamis néven és hamis munkakönyvvel. Az utalványt nyomban betiltották az osztrák-magyar banknál, letiltották a bankjegyeket is, amelyeknek számát a bank feljegyezte. A tolvajt keresik.

— Katonai rendőrök nem vizsgálhatják a polgári utasok podgyászát. A Közélelmezési Hivatalhoz több panasz érkezett, hogy a pályaudvarokon működő katonai rendőrség nemcsak a katonai egyének, hanem a polgári utasok podgyászát is megvizsgálja és az abban talált élelmiszereket és közszükségleti cikkeket elkobozza, sőt egyes esetekben a polgári egyénekkal szemben hivatalos eljárást is folytat le. A közlelmezési miniszter most rendeletet adott ki, amelyben kimondja, hogy ez nem a katonai rendőrségnek a feladata — ez illetéktelen beavatkozás — és ezentúl a katonai rendőröknek nem szabad a polgári utasok csomagjait megvizsgálni.

— Drágább lesz a kenyér. Megírtuk, hogy a közlelmezési vállalat redukálni fogja a lisztadagokat, mert az új termés kiutalásáig nem áll elegendő készlet rendelkezésére. Hogy milyen arányú lesz a redukció, azt a vállalatnál még nem tudják. *Lócs* Rezső helyettes polgármester, a vállalat vezetője erre vonatkozólag így nyilatkozott:

— *Julius* 18-ikáig el van látva a lakosság lisztet, azután már augusztus elsejéig csak redukált lisztadagokat adhatunk ki. Sajnos, még azt sem tudhatom, hogy mennyi lesz a redukció. Tegnap táviratilag négy vaggon lisztet kértem a közlelmezési kormánybiztostól, ma újabb táviratot menesztettem *Budapestre*, a honnan még semmi választ sem kaptam. Ha megtudjuk, hogy mennyi lisztet segítenek ki bennünket, csak akkor állapíthatjuk meg a leszállított lisztadagokat. Miután most már nincs kenyérlisztünk, csak főzőlisztünk és így a pékek is csak főzőlisztből süthetnek, természetesen fel kell emelnünk a fehér kenyér árát. Az eddigi 54 fillér helyett ezután 76 fillér lesz egy kilogram kenyér ára. A kenyérlényt igyekszünk burgonyával és zöldséggel nemiekkel pótolni. Legutóbb két vaggon burgonya leszállítására kaptunk ígéretet, tegnap táviratilag kértem a kilátásba helyezett burgonyamennyiségnek duplájára való felemelését. Reméljük, hogy rövidesen meg is kapjuk a kért négy vaggon burgonyát.

— Az ügyvédi kamarából. Az aradi ügyvédi kamara közhirre teszi, hogy *Megyasza* Sándor dr. orosházi ügyvédet, ki a harctéren szerzett betegsége következtében a hazáért hősi halált halt, az ügyvédek lajstromából törölte. Irodájának részére gondnok kirendelésének szüksége nem forog fenn. Közhirre teszi továbbá, hogy *Zöldy* Géza dr. gyulai ügyvédet elhalálozás folytán az ügyvédek lajstromából törölte és irodája részére *Follmann* János dr. gyulai ügyvédet rendelte ki gondnokul.

— Az anya és csecsemővédő egyesület segélyezése. Ma értesítette a belügyminiszter Arad város közönségét, hogy 1918. évi április hó 10-én tartott törvényhatósági bizottsági ülésén hozott határozatával, az aradi anya és csecsemővédő egyesület részére megszavazott 3000 korona évi segélyt, 1918. évi január hó 1-től kezdődőleg további intézkedésig idővagyta.

— **Női ruhás katonaszökevény.** Az aradi katonarendőrség elfogta Putin Sándor 23 éves hármashuzárt. Putin többször megszökött, legutóbb májusban. Azóta nyoma veszett és a katonarendőrség azt hitte, hogy valahol vidéken kóborol. Tegnap besugták, hogy otthon van Csutora-utcai lakásán. A katonarendőrök azonnal kimentek és meglepve látták, hogy Putin nagy lelkinyugalommal meszelte a házat és elfogatására csak az az észrevétele volt: „Legalább engedjék, hogy befejezzem.” Putin Sándor speciálitása volt, hogy női ruhában tartózkodott Aradon. A nappalokat rendszerint otthon meghúzódva töltötte s amikor esteledni kezdett, női ruhába öltözve ment el hazulról. Bár többször megszökött, még sem állítják statáriális bíróság elé, mert amikor legutóbb megszökött, a statárium még nem volt kihirdetve. Szökése alatt különben semmiféle büncselekményt nem követett el.

— **Jóváhagyta a belügyminiszter a Storci bányarészcények eladását.** Arad város törvényhatósági bizottsága június havi közgyűlésén kimondotta, hogy a Weitzer-alapítvány tulajdonát képező tizenöt Storci-bányarészecnyet eladja a város kétszázhuszonöt ezer koronáért. Ma távirati értesítés jött a belügyminisztertől, aki jóváhagyta a részvények eladását. Varjassy Lajos polgármester ma délelőtt tizenegy órára rendkívüli tanácsulást hívott össze, amelyen az eladásra vonatkozó szükséges teendőket beszélték meg.

— **A gödöllői rablógyilkos utóbbi szökése és elfogatása.** Budapestről jelentik: Tóth Károly rablógyilkos katona, akit az V. kerületi katonai rendőrök izgalmas hajszá után kerítettek kézre, tegnap a Felsőerdősor 46. szám alatt a ház egyik lakásából üldözés közben levetette magát az első emeletről és összezuzott tagokkal terült el a földön. A rablógyilkos katonát a kivonult mentők beszállították az V. kerületi katonai rendőrségre, a hol egyelőre fogdában helyezték el és orvosi segítséget nyújtottak neki. Ma délelőtt kihallgatták és azt vallotta, hogy meg akart halni. Főképp belső sérülései vannak, állapota nem életveszélyes. A rendőrség egyidejűleg megindította az eljárást Havrda Ida ellen, aki mikor a katonai rendőrök tegnap Tóth Károlyt el akarták fogni, nagy lármát csapott, hogy a rablógyilkos idejében megszökhesen.

— **Házimulatság mikroszkóppal egybekötve.** Fiuméből jelentik: Néhány nappal ezelőtt egy fiumei középiskolai tanár lakásán házimulatság volt, amelyen hivatalnokok és tisztviselők vettek részt. A mulatság a késő éjjeli órákig tartott. A társaságban volt T. K. adóhivatali tisztviselő is, aki mint fiatal jogász mint egy félesztendővel ezelőtt került Fiuméba. T. K. egy kissé ittas lett, mire a vendéglátó házigazda azt ajánlotta neki, hogy töltse nála az éjszakát. A tanár reggel elment hazulról és otthagyta barátját, aki akkor még mélyen aludta az igazak álmát. A déli órákban tért vissza, ekkorára már a vendég eltávozott és vele együtt eltűnt a lakásról egy több ezer koronát érő mikroszkóp is. A tanár nyomában a rendőrség sietett és a rendőrség a helyszíni szemle és a nyomozás során arra a meggyőződésre jutott, hogy a nagyértékű mikroszkóp csak T. K. vihette el. A tanár felháborodva tiltakozott barátjának meggyanúsítása ellen, akit feltétlen tisztességes embernek ismert, a nyomozó rendőrtisztviselő azonban megmaradt felfelé mellett. T. K. ellen különösen az a körülmény vallott, hogy minden különösebb ok nélkül lemondott állásáról és Fiumét bucsú nélkül elhagyta, ismeretlen helyre költözött. A rendőrség távirati intézkedéseket küldött T. K. elfogatására, akit tegnap a bécsi rendőrség el is fogott. Vele együtt megkerült a mikroszkóp is.

— **Kállay Jolán nem lett öngyilkos.** Budapesti híradás nyomán megírtuk, hogy Kállay Jolán, az ismeri operetprimadonna Székesfehérvárott agyonlőtte magát és meghalt. Fővárosi tudósítónk most azt telefonálja, hogy a székesfehérvári rendőrkapitány kijelentette, hogy Kállay ott van a városban, de az öngyilkosságról a városban nem tudnak semmit. Az utóbbi napokban mindössze egy öngyilkosság történt Székesfehérvárott: Király Johanna férjezett Albrecht Jánosné akart megölni de ő is életben maradt.

— **A katonai őrségek akadályozásának következménye.** Figyelmeztetem a lakosságot, hogy katonai őrségeket, katonai örökit, járőröket hivatalos eljárásaikban ne akadályozzák, a velük szemben való ellenszegüléstől tartózkodjanak, mert a szolgálati szabályok értelmében amennyiben kötelességük teljesítésében meggátoltatnának, joguk van fegyverüket használni. Green Nándor, főkapitány.

— **Rendőri hírek.** Nagy Adolf bádigos ma feljelentést tett a rendőrségen, hogy a kisvasúton 1500 koronaértékű aranyórát ismeretlen tettes kilopta a zsebéből. — Mikulicz Szilárd cipésmester feljelentést tett, hogy a Szabadság-téri piacon vásárlás közben 500 koronát tartalmazó zsebtárcáját kilopták a zsebéből.

— **Baleset.** Ma délelőtt a Laendler fátelen Bajthay István 12 éves napszámos gyerek, vigyázatlansága folytán az ott tolató kisvonat két kocsiának ütközése közé került. Noé detektív szállt ki a helyszínre, aki a súlyos belső sérüléseket szenvedett gyereket bevittette a kórházba. Állapota súlyos.

— **Olcsóbb fuvarozás.** A város közellátási vállalata elhatározta, hogy a nagyvásártéren levő városi fátelenhez a vasúti állomástól sínparát vezetett. Lőcs Rezső helyettes polgármester ebben az ügyben ma délután értekezletre hívta össze a város szakértőit. Az értekezlet úgy határozott, hogy a Marta-gvár belterületén levő sínparát meghosszabbítatja a fátelenig. Ehhez a Marta megbízottja a gyár nevében hozzá is járult. Az értekezlet határozata alapján részletes költségvetést készítenek és előmunkálati engedélyt kérnek a kereskedelmi minisztertől. A terv az, hogy már október végére, de legkésőbb november elejére kiépüljön a sínpar. A vállalatot a horribilis fuvar költség készíti a sínpar kiépítésére. A város ebben az évben ezer vagon fát fog kapni, aminek befuvározása százezer koronába kerül. A sínpar kiépítése révén a fuvar mindössze 24 ezer koronát tesz ki. A fennmaradó összeggel a sínpar építési költségeit lehetne amortizálni.

— **Elveszett a Ferenc-tér—Főposta utvonalon a Batthyány-utcán** át egy arany medallion négylevelű lóherével az egyik és K. S. 1918. V. 12. a másik oldalon. Megtaláló illő jutalomban részesül dr. Precupánné Ferenc-tér 8.

A közalkalmazottak ellátása.

(Kormánybiztost küldenek ki.)

Budapestről jelentik: A kormány megbízásából Papp Elek pénzügyminiszteri államtitkár legutóbb értekezletre hívta meg az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének, valamint a kötelekhez tartozó szakegyesületeknek képviselőit.

A kormány megbízottja bejelentette az értekezleten, hogy a ruházati segély kiutalvánvozása tárgyában a közszolgálati alkalmazottaknak a kívánsága majdnem teljes mértékben kielégül és hogy a kormány a közszolgálati alkalmazottaknak természetben való ellátása érdekében nagyszabású előkészületeket tesz. Így például a jövő évi lisztellátás körül lehetőleg kedvezményt fog nyújtani, az állami gazdaságokat pedig sürgősen akként rendezi be, hogy az ott termelendő anyagok révén a beszerzési csoportok útján való ellátás olcsón biztosítható legyen, továbbá intézkedés történt, hogy a beszerzési csoportokat természetben ellássák és azok többen összeállva hízalás útján szerezzék meg a szükséges zsirt és húst.

A ruházati segélyt legkésőbb őszig megkapják a közszolgálati alkalmazottak és erre az időre legalább ötven százalékukat látják el, sőt sorrend szerint a családtagok is kapnak majd olcsó ruhát és cipőt.

Az államtitkár az értekezleten a megjelentek felszólalása után megígérte, hogy a kormánynak jelentést fog tenni a közszolgálati alkalmazottak részére szükséges közegészségügyi intézmények létesítése, a nyugdíjasok helyzetének javítása, a hivatalos órákon kívül teljesített munkálkodás díjazása, a kiküldetési napidíjak, a családi pótlék, a feleségre és a nyugdíjasokra való kiterjesztése, tüzelőanyagoknak önköltségi áron való nyújtása és a közellátás óreként független bírói hatalommal felruházandó kormánybiztos kiküldése iránt felmerült kívánságuk tárgyában is.

A kereskedelemügyi, földművelésügyi és a közlekedésügyi minisztérium jelen volt képviselői is megígérték minisztériumuk nevében az érdemleges segítséget.

MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szombat: Párisi rongyszédő.

Vasárnap: Déltán: Csárdás királyné. Este Vágó Béla felléptével Párisi rongyszédő.

Hétfő: Igli diákok.

Kedd: Pethes Imre, a Nemzeti színház művészeinek felléptével A vasgyáros. Rendes helyárák.

Szerda: Pethes Imre felléptével Az aranyember. Rendes helyárák.

Csütörtök: Pethes Imre, Engel Sári és Kurzer Böske felléptével: Hadifogoly, ujdonság. Felemelt helyárák.

Péntek, szombat: Ugyanaz.

* A Párisi rongyszédő. Igen régi darabnak a „Párisi rongyszédő”-nek címszerepét játszotta el ma este Vágó Béla, a Magyar színház művésze. A kiváló színész nagyszerű alakítása megragadta a színházat zsufolásig megtöltött közönséget, amelyre az újság ingerével hatott a régi romantikus iskolának ez a terméke. A vendégnek méltó partnere volt a társulat új drámai hősnője, Csige Böske, aki ma is hebizonyította, hogy művészi tehetséggel rendelkezik. Az előadás sikeréhez hozzájárultak Kiefer Lujza, Benkőné, Várnai és Forgács Átértett és finom kidolgozott alakításukkal.

* A bécsi Opera rendezője meghalt. Bécsből jelentik: Ma éjjel meghalt Stoll Ágost, a bécsi udvari opera rendezője és tiszteletbeli tagja. Stoll 1853-ban született Nagyszebenben.

* A Modern Kabaré szombati és vasárnapi előadásai. Vágó Géza nagysikerű nyolcképes nagy színjátékát a kabaré társulata még csak a szombati és a két vasárnapi előadáson mutatja be, azután a Kőváry-társulat vendégszerelése miatt a kitűnő revü egyelőre lekerül a műsorról. A Központi-szálloda kerthelyiségében napról-napra hatalmas közönség mulatja végig a szellemes jelenetekkel bővelkedő színjátékot. A vasárnap délutáni előadáson a revü egész terjedelmében előadja a társulat és miután ez a műsor teljesen decens, úgy gyermekek, mint leányok végig nézhetik az előadást.

* A színházi iroda hírel. Pethes Imre, a Nemzeti Színház kiváló művésze, Engel Sári és Kurzer Böske fellépteikre, Vasgyáros, Aranyember, Hadifogolyra hétfőn reggel kezdik a jegyeket árusítani. — Hétfőn Igli diákok.

* Kőváry Gyula társulata a Modern Kabaréban. A fővárosi Apolló-kabaré kitűnő együttese. Kőváry Gyula vezetésével július 15-én és 16-án vendégszerpel az aradi kabaréban. A két estélyre a kabaré igazgatósága, mely csak nagy anyagi áldozatok árán tudta megnyerni az együttest, mérsékelt felemelt helyáru jegyeket adott ki, melyek már is kaphatók. Mindkét előadást Kőváry végig fogja konferálni és rajta kívül a nagyszerű együttesnek tagjai Magyar Lajos, Kovács Lili, Takács Ili és az egyes számokat Erdélyi Pety Leo zongora művész kíséri. A pompás szólókon kívül, szellemes blüettek és nagysikerű bohózatokat fog bemutatni a kis művész társaság.

A NYARI IDÉNY BEALTAVAL tisztelettel kérjük előfizetőinket, hogy a lakalmukat, a hova a lap küldését kívánják, a pontos küldés szempontjából — a legutolsó tartózkodási hely megjelölése mellett kiadónkhoz közöljék.

A minorita rend-főnökség távozása Aradról.

(A katolikus társadalom vezetőinek nyilatkozata.)

A minorita rendfőnök választás a legelőkelőbb érdeklődést váltotta ki Aradon, bár mindenki, de különösen a jól értesült katolikus körök Lakatos Ottó dr. újabb megválasztását teljesen biztosra vették. Azt tudtuk, hogy Lakatos rendfőnök betegeskedő s hogy éppen betegsége gátolta sok minden teendője ellátásában. Kinzó gégebaja néha annyira bántotta, hogy még utazni is képtelen volt. Többször panaszkodott bizalmas környezetben, hogy a rendházakat sorra kellene inspiciálni, de a baj még ebben is gátolja.

Arra, hogy betegsége miatt vissza fog lépni, senki sem gondolt Aradon. Valószínűleg a választás előtt érlelődött meg benne a gondolat, hogy ezt a szép, magasztos hivatást átengedi egy fiatalabb, egy munkabíróbb rendtársának. És mi meg vagyunk arról győződve, hogy Lakatos dr. jó kezekbe látja letéve nemcsak a magyarországi minoriták sorsát, jelenét és jövőjét, hanem biztosítva látja annak a munkának eredményteljes folytatását és befejezését, amelyet ő lelken minden melegeivel és ambíciójával kezdett meg.

A magyarországi minoriták amennyire sajnálattal vették tudomásul Lakatos dr. távozását épp úgy örömmel üdvözlük Monay Ferenc drt, kiben a minoriták jövőjének letéteményesét látják. A rendfőnökség Aradról való távozásával Monay dr. nagyon subtilisan és nagyon finoman oldotta ugyan meg azt a kérdést, amely ilyenkor mester és tanítvány között szokott felmerülni, de ez a székhelyváltozás révén mélyebben érinti Aradot, Arad társadalmának érzékeny erkölcsi vesztesége a rendfőnök távozása és ez az esemény ma a város lakosságának igen széles rétegét foglalkoztatta és pedig oly irányban, hogy mindent el kell követni, a mi megtehető arra, hogy Arad maradjon a főnöki székhely.

Fájdalmasan nélkülözik Aradon Monay drt és ezzel együtt fájdalommal látják a rendfőnöki székhelyváltozást.

Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste mindazokat, akik Arad katolikus életében vezető szerepet visznek. Kérdést intéztünk, hogy a katolikus társadalomban milyen érzéseket váltott ki egyrészt Monay Ferenc dr, másrészt pedig a rendfőnökség távozása és indul-e akció arra nézve, hogy a rendfőnökség Aradon maradjon.

Az Aradi Közlöny munkatársa ma felkereste Művek Lajos dr. kir. közjegyzőt, az aradi katolikus társadalom egyik vezető tagját, akivel beszélgetést folytatott a minorita rend élén beállott személyi változásról és ennek kapcsán az új rendfőnök székhelyének Aradról Kolozsvárra való áthelyezéséről.

— Milyen változást fog előidézni városunk katolikus társadalmának vallási életében a rendfőnök Aradról való távozása és nem lesz-e ez a változás valamelyes lefolyással Arad egész társadalmi életére?

— Nagy sajnálattal kitom ugyan az új rendfőnök Aradról Kolozsvárra való távozását, de remélem, hogy ez a változás nem érezteti hatását sem a katolikus világ, sem pedig városunk egész társadalmával szemben.

— Lakatos Ottó dr. tizenegy éve működik Aradon. Ezen idő alatt lankadatlan kitartással és szorgalommal s nagy tapintattal irányította Arad város katolikus társadalmának vallási életét, úgy, hogy ezzel a társadalommal teljesen összeforrott, ezt nélküle el sem tudom képzelni. Nagyon örvendetesnek találom tehát ezért azt a tényt, hogy a beállott változás ellenére is Lakatos dr. megmarad Aradnak. Örülök ennek azért is, mert nézetem szerint a volt rendfőnök nemcsak hívőivel szemben, hanem a vallástól eltekintve, a város minden ügye iránt érdeklődött, minden társadalmi akcióban résztvett.

Ezzel szemben Monay Ferenc dr., az új rendfőnök elődjénél jóval kevesebb időt töltött Aradon, de ezen néhány év is elegendő volt arra, hogy személye közismertté legyen s így távozását Aradról a legnagyobb sajnálattal látom.

Mi lehet az a rendkívül fontos ok, amely a rendfőnök székhelyének Kolozsvárra való áthelyezését szükségessé tette?

— Nem tudom elképzelni azt a fontos okot, amely ezt a változást előidézhette. Személyi természetű ügy semmiesetre sem játszhatott közre. Az régi, benső barátság, amely Lakatos drt és Monay Ferencet már évek óta összefűzte lehetővé tette volna, hogy továbbra is együtt működjenek, ha felcserélt szerepükben is. Különben is Lakatos dr maga kérte rendtársait, hogy mellőzzék személyét a választásnál, ami minden ezirányú kombinációt kizár.

— Arad város katolikus társadalmának nem indít-e akció az őket ért sérelem megváltoztatására?

— Erre a kérdésre ma még korai volna válaszolni. Lehetségesnek tartom, hogy az aradi katolikus autonóm kör egy nagyszabású akció indít ebben az ügyben, de semmi pozitívumot a jelen pillanatban nem tudok. Különben is szerény nézetem szerint sem egyesek, sem az autonóm kör mozgalmának nem lenne meg a kívánt hatása. Egy, az egész város társadalmát felölelő társadalmi akció segíthetne csak a bajon, ami annál inkább is helyénvaló lenne, mert mint az előbb említettem, Lakatos Ottó dr. rendfőnöki szereplése alatt, amikor egy igen tekintélyes és szimpatikus egyházi rend reprezentánsa volt Aradon, nemcsak a katolikus világ, hanem városunk minden társadalmi mozgalmában résztvett és így magát Aradot érdekli első sorban az új rendfőnöknek távozása.

Az Aradi Közlöny munkatársa felkereste Lajos Rezső helyettes polgármestert, az aradi autonóm Katolikus Kör alelnökét, aki a következőket mondotta:

— A magam részéről nem tartom előnyösnek, hogy a rendfőnökség székhelye elkerüljön Aradról. Kíváncsian volna, hogy a rendfőnökség továbbra is itt maradjon Aradon, mert utó-

végre a rendfőnöki székhely itt maradására nemcsak a hitélet szempontjából fontos, hanem azért is elsőrendű érdek, mert a minorita rendfőnökséget régi, tradíciókban gyökerező szálak fűzik Aradhoz. Kíváncsian volna, hogy a rendfőnöki székhely továbbra is Arad legyen, nem annyira anyagi érdekből, mint inkább erkölcsi tekintetben. Hiszen Arad városa mindig büszke volt arra, hogy a magyarországi minorita-rend szellemi és adminisztratív intézése Aradról indul ki.

— A rendfőnökség kérdése főként akkor lesz fontos, amikor az új templom felépül és az új templom igazgatása kerül szóba. A káptalani nagygyűlés határozatát sajnálattal vesszük tudomásul és meg vagyunk arról győződve, hogy a káptalant erre az elhatározásra fontos belső rendi érdekek készítették. Enyhítő körülmény az, hogy Lakatos Ottó dr. mint házfőnök és plébános Aradon marad és az ő általánosan tisztelt és szeretett személye továbbra az aradi katolikus társadalom élén fog állani.

Bréda Viktor gróf a következőket mondotta:

— Meglepődve értesültem az Aradi Közlönyből, hogy az új rendfőnök nem Lakatos dr. lett. Lakatos nekem úgy is mint pap, és úgy is, mint ember rendkívül szimpatikus és annak örülök, hogy mint házfőnök Aradon marad.

Baross Lajos dr. a következőket volt szíves mondani:

— Én tulajdonképp nem is érzem magam jogosítottnak, hogy egy ilyen kérdésben nyilatkozzam. Már több, mint 1 hónapja nem veszek részt semmiféle mozgalomban nagy elfoglaltságom miatt. Meglepetve értesültem Monay dr. megválasztásáról, amelynek különben csak örülni tudok. Arra nézve pedig, hogy a rendfőnökség itt maradására indítsunk akciókat vagy sem, én a magam részéről csak azt mondhatom, hogy nem. Lakatos dr., aki mint rendfőnök, felelőse volt Monay drnak, sőt tanára, most alárendeltje lenne. Mindkettőjükre nézve kellemetlen volna ez és a leghelyesebb megoldása ennek, a rendfőnökség áthelyezése. Lakatos dr. továbbra is megmarad lakásában, a részére épített kis kápolnában, továbbra is ő fog imádkozni, szóval eddigi életéből nem fogja zavarni semmi és senki. Mig úgy, ha a rendfőnökség Aradon marad, lakását át kellett volna adni Monay drnak.

Gyulányi Rezső a következőket mondotta:

— A hír meglepett. Senki sem gondolt arra, hogy Lakatos dr., ne mint rendfőnök jöjjön haza. Mint értesültem, a római meghatalmazottnak jogában áll megparancsolni a rendfőnökség elfogadását, amint az a mostani esetben történt is. Monay drnak el kellett a rendfőnökséget fogadni. A rendfőnökség ittléte, vagy áthelyezése semmiféle különösebb változást okozni nem fog. Mindössze két személynek a távozásáról van szó és maga az a tény, hogy a rendfőnökség Aradon van-e vagy sem. Arad társadalmi életén nem sokat változtat. Egészen más lenne abban az esetben, ha az eltávozás gyökeres változásokat idézne elő. Akkor össze kellene Arad katolikusainak fogni ama cél elérése érdekében, hogy a rendfőnökség itt maradjon. Monaynak különben is régi vágya, hogy Kolozsvárra kerüljön. Én remélem, hogy a rendfőnökség idővel ismét vissza fog Aradra kerülni. Bár, mint mondtam, Aradra nézve mind egy, hogy a rendfőnökség itt maradjon, vagy sem.

LEGUJABB

Készült reggel 3 órakor.

Jelentés a parlamentben a külpolitikáról

Budapest. A király, a szendrői körüli miniszter elöljárására Sztényi József kereskedelmi miniszternek és törvényes utódainak a közgazdaság terén kifejtett eredményes működése elismerésül a magyar bárói méltóságot adományozta a brassói előnévvel. Ugyancsak díjmentesen kiterjesztette ezt a méltóságot fogadott fiára, Sztényi Sándor dr. miniszteri címmel és jelleggel felruházott miniszteri osztálytanácsosra.

Bécs. A Reichsrath összehívása alkalmával Seidler miniszterelnök, Burián gróf külügyminiszternek az aktuális politikára vonatkozó fejtegetést fogja a parlament tudomására hozni. Ha szóló közlések történnek a magyar parlamentben Wekerle Sándor miniszterelnök részéről.

Berlin. A birodalmi gyűlés főbizottsága ma folytatta a politikai helyzetről megindult vitát. Stresemann nemzeti liberális azt mondotta, hogy Kühlmann utolsó beszéde, amely bukásának oka volt fejtegetéseinek hatását annyira feltárta a külföld előtt, amely mértékben annak egy államférfiúnál nem szabad előfordulni. A Kühlmann

elleni támadást ő és pártja visszautasítja. A külpolitika terén a hancollár a pápa jegyzékére hivatkozott. Mi azt diplomáciai ténynek fogjuk fel és nem vagyunk azon a véleményen, hogy formulák felállításával a háború befejezését sietessük. Az új külügyi államférfikkal minden előtér nélkül állunk szemben, mert még nem ismerjük és csak tettei után fogjuk megítélni. Haertling gróf kancellár röviden válaszolt és beszédét így fejezte be:

— Segítsenek önök is uraim, hogy a belső front egységét fenntartsuk, amely annyira fontos harcúterén levő testvéreinkre. Segítsenek, hogy e nehéz időben e háborút, amelyet viselni kénytelenek vagyunk, annak tisztességs befejezéséig tisztességesen megvívjuk. Ledebour független szocialista kijelentette, hogy amíg Kühlmann a legfelsőbb hadvezetőség politikáját folytatta, jól ment a dolga. Amint azonban egyszer a saját felfogása birt napfényre, akkor azonnal vége volt.

Ezzel a mostani ülészak tanácskozásai befejeződtek.

Nikolics Dömétől — a hadseregig.

(Sapira a 16 éves borügynök.)

A borvásárlásnak mai szédületes világában két igazán roppant jellemző epizódot jegyezhetünk föl lapunk krónikájában. Az a düh, amivel az ügynökök rávetették magukat a bortermelőkre, az a gyorsaság, amellyel a borok hektoliterjének ezreire tudnak, illetve tudhatnak, Aradon soha nem tapasztalt méreteket öltött, erről távolálló laikusnak fogalma sem lehet.

Egy borügynök elbeszélése alapján, aki figyelemmel kísérte egy 120 hektoliteres borvétel vándorlását, végigkísérjük azt a végtelenül hosszú vándorutat, amely csak akkor nyert befejezést, amikor a hadsereg letette rá a kezét a bormennyiségre.

Nikolics Döme radnai ügyvéd, ménesi szőlőbirtokos eladta 120 hektoliter borát Pelle Péter ménesi görögkeleti lelkésznek, aki gyorsan továbbadta azt a szentgyörgyi sörháznak. Ez a vétel még mindig spekuláción alapult, mert rövid idő után a Steinitz és Feldman társaságnál találta a fentemlített bormennyiséget. Az irányzat továbbra is szilárd, a borárak emelkednek, a 120 hektoliter tehát tovább vándorol. Megveszi Rothbart kereskedő, de tőle ismét visszavándorol Steinitz-hez. A 120 hektoliter áldásából kivieszi a részét a dési hitelbank is, amely megfelelő haszonnal továbbadja Feldmannak, akinek nevével már találkozunk a vásárlók névsorában. A hagyomány, az üzleti barátság arra készíti Feldmant, hogy maga mellé vegye boldog társnak Steinitzet és ketten együtt szűrjék le a nyereséget, amikor eladják a bort Singer kereskedőnek. A sorrendben a következő, nem kell megjedni, a 120 hektoliter történetében ezutal utoljára ismét Steinitz. Most egy új névvel találkozunk. Kaufman kereskedő a boldog tulajdonos, aki eladja két ismeretlennek, ezek ismét két ismeretlennek, akikből a temesvári szeszgyár veszi meg. Gyors egymásutánban következnek ezután Kaufman és Löwy, Palugyay pozsonyi cég, majd az utolsó, a szoció a 120 hektoliter bor vándorlásában, a hadsereg. Itt elvesz minden további nyom, azóta

valószínűleg már meg is itták az egész mennyiséget a katonák.

A legutóbbi szüret óta tehát 16 gazdát cserélt a bormennyiség. Mint a kronológiai sorrend mutatja, az élelmes borkereskedők sorrendjében többször találkozunk ugyanazokkal a nevekkkel. Az üzletben nincs babona elve alapján jó egy áru harmadszor is, ha ismét nyereséggel lehet tudni azon.

Az érdekes esetet, — úgy irtuk fentebb — egy borügynök elbeszélése alapján közöltük, a mire nem magunktól jöttünk rá, hanem maga Sapira Mór vallotta ezt büszkén foglalkozásának. A fejletlen, teljesen gyermek benyomását keltő fiatal ember előadása felkeltette érdeklődésünket és elkezdtük vallatni.

- Hány éves?
- 16 éves vagyok.
- Mi a foglalkozása?
- Borvételt közvetítek.
- Milyen iskolákat végzett?
- Hat elemim van.

Elcsodálkoztunk és tovább folytattuk kérdészködésünket.

- Miért nem tanult tovább?
- Nincs arra szükség kérem. Kereskednek itt olyan galiciai zsidók, akik magyarul sem tudnak, miért ne tudnék akkor én is megélni az üzletből.

— Mennyit keres?

Ez kényes kérdés volt, a vallatott nem felelt azonnal.

— Nehéz erre felelni. Egyezzer több, máskor kevesebb. A múlt héten 2400 koronát kerestem s ha isten megsegít, akkor a jövő héten 15.000 korona hasznom lesz.

— Tudja-e, hogy maga többet keres egy héten, mint én egy évben?

Vendégünk erre a kérdésre nem válaszolt, csak elnézően mosolygott. S valóban mi mást is tehetett volna, ő egy héten 15.000 koronát is megkeres, mért ne mosolyogná le összes hasonló szerencséjű társaival a fixfizetések nem épen rózsás viszonyok között küzködő hatalmas gárdáját. Csak mosolyogjon. Övé a jelen, ki tudja meddig tart, ki kell az időt használni. Mi sok szerencsét kívánunk neki.

KÖZGAZDASÁG.

== Társaság. Budapesti telefonálja tudósítók: A térszén ma a következő záróárfolyamok voltak: Magyar Hitel 1318, Osztrák Hitel 896, Agrár bank 1069, Fehér bank 957, Hazai bank 602, Kereskedelmi bank 5045, Magyar bank 956, Konkordia malom 956, Viktoria malom 1920, Salgótarjáni 1178, Híradómalom 1145, Adria 1815, Atlantika 1380, Ruggyanta gyár 1136, Atlantika 606, Nasici tanúgyár 2940.

== A tábori levelező lapok előállítására tilos. A m. kir. miniszteriumnak 2607—1918. M. E. számú rendelete alapján közhírré teszem ezen neli, hogy tábori postai levelezés céljából bármilyen levelezőlapot a m. kir. postán kívül másnak forgalomba hozatala végett előállítására, vagy akár bel- akár külföldön előállítására — nem postai kiadású — tábori postai levelezőlapot eladni vagy más módon forgalomba hozni tilos. E tilalom megszegése, amennyiben súlyosabb, büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást képez. Varjassy Lajos, polgármester.

== A vasárnapi munkaszünet betartása. Azt tapasztaltam, hogy a helybeli iparosok és kereskedők az ipari munka vasárnapi szüneteléséről szóló 1891. XIII. tc. illetve 28359—903. sz. K. M. rendelet tilalma ellenére alkalmazottait a zárt ajtók mögött foglalkoztatják. Figyelmeztetem ennél fogva az érdekelt iparosokat és kereskedőket, hogy a vasárnapi munkaszünet szigorú és pontos betartását, minden rendelkezésemre álló eszközzel ellenőriztetni fogom s a tilalom áthágói ellen a törvény teljes szigorával fogok eljárni. Green Nándor, főkapitány.

== Az orsovai m. kir. erdőhivatal a Karánsebes-hátszegi hév. Ruszkabánya-Szőrénybáláz állomása mellől a Ruszkapatak völgyben tervezett mintegy 8.0 km erdei vasút nyomjelzési munkáira versenytárgyalást tartott 1918. évi május 5-én. Ajánlatot adtak be: Merle Géza (Arad) 25.400 K, Raab Lajos (Hátszeg) 30.000 K, Argai Ödön (Zsitvavölgy) 4160 K és Stern Imre (Budapest) 8940 koronával. Argai Ödön ajánlata elfogadott.

MODERN KABARÉ.

Központi Szálloda Salacz-utca.
Aradon, 1918. évi július hó 13-án, szombaton

és a következő napokon
a társulat összes tagjainak fellépésével

Egy nap Aradon.

- Nagy színjáték 8 képben.
- A pécskai bíró Aradra utazik.
- Az aradi kisvasuton.
- Cigaretta-kiosztás Aradon.
- A pécskai bíró a kabaréban.
- A strandfürdő a Marosnál.
- Nagy muri Löwy Nácínál.
- A rendőrségen.
- Othón Pécskán.
- A darabban negyven szereplő vesz részt.
- Pénteken, július 12-én pikáns-est.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1918. évi július hó 13-án, szombaton
Vágó Béla, a magyar színház művészenek vendégfellépésével:

A párisi rongyszedő.

Dráma 5 felvonásban. 1 Előjátékkal. 12 képben.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltakért nem vállalunk felelősséget.

Főzőtökököt

(Spárgatök)

50—100 kocsi rakománnyal július—augusztus havi szállításra, csakis termelőktől veszünk.

Ajánlatot kér:

Dornauer és Bauer,
Temesvár. 4984
Sürgönyeim: Dornauer Bauer. Temesvár.

Ajánlok

amortisációs kölcsönöket, ház és földekre:

95. árfolyammal 50 évi törlesztésre K	5.22
40	5.56
36	5.83
97. árfolyammal 50 évi törlesztésre K	5.43
36	6.02
25	6.96
15	9.40
99. árfolyammal 50 évi törlesztésre K	5.86
36	6.41
25	7.31
15	9.79

mind megköszönjük a kéréseket. 2791

Szücs F. Vilmos

a nagyszombati Művelődési Központ képviselője
Arad, Karolina-utca 10.
Ugyanitt földet, szőlőt, há-
zak adásvétele közvetítették.

Nagy mennyiségű

kajszinbarack

és zöldbab

érkeszt raktárra és jutányos árak
mellett kapható 4961

Szabolcsi Dezső

gyümölcs- és főzelék-üzletében
Arad, Forray-utca 20.

Arany, ezüst

brilliánskövekre

szükségem van. Ezért fizetek bárki által
hirdetett napi árnál magasabb árat is.

Zinner Vilmos

ékszerész Arad, Forray-utca, gr. Ru-
nyadi palota. 1941

ECETSAV

vegyszer, 50 fokos, étkezésre
alkalmas, kis mennyiségben és nagyban,
tisztán szeszben érjedéssel készült
elsőrendű

ecetszesz

4 és 8 hidrátos minden mennyiség-
ben kapható 3043

Fried Mór

tűszerüzletében Arad, Sza-
badság-tér 5. sz.

Vidéki megrendelések önköltségen
felszámított ballonban vagy kis
hordóban 15 klg.-tól előleg és
utánvétellel. — Telefon 1906.

Viszketegséget,

szömört, rühöt a leggyorsab-
ban elmulasztja a Dr. Flesch-féle
eredeti, törvényesen védett

„Skabofom-Kenőcs”

Nincsen szaga, nem piszkít. Min-
dig eredeti pecsételt Dr. Flesch-
féleit kérjünk. Próba tégely 3. — k.,
nagy tégely 5. — k. Csak addig adag
12. — k. Kapható Aradon, Hajós
Árpád gyógyszerüzletében, An-
drásy-tér 22. Vételre a „SKABO-
FORM” védjegyre ügyeljünk! 7151

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikört.

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő
szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános
gyengeség eseteiben. Ára 1/2 literes üvegnek utasítással 8 kor.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo”
folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit!! Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással ... 1.50 korona.
Peppo hintőpor „ „ „ „ „ 1.50 korona.

Hajós Árpád gyógyszerüzletében

Arad, Andrásy-tér 22. szám.

14203—1918. kh.

HIRDETÉNY.

A m. kir. belügyminiszter 73596—
I—1918. számú körrendeletét a követ-
kezőkben teszem közzé:

1. §. Mindazok a szerencsejátékok,
amelyek a kihágásról szóló 1879. XL.
tc. 87. és következő §-ai szerint a nyil-
vános vagy a közönségnek nyitva álló
helyeken el vannak tiltva, tilosak az
egyesületek (társaskörök, klubok, ka-
szinók, stb.) helyiségeiben is.

2. §. Aki az 1. §-ban megállapított
tilalmat azáltal szegi meg, hogy egye-
sületi helyiségben szerencsejáték-vál-
latot tart, vagy a vállalkozót a szeren-
csejáték üzésében segíti, kihágást kö-
vet el és tizenöt napig terjedhető elzár-
rással és kétszáz koronáig terjedhető
pénzbüntetéssel büntetendő.

3. §. Aki az 1. §-ban megjelölt be-
lyiségekben a szerencsejátékban részt

vesz, azt kihágásért kétszáz koronáig
terjedhető pénzbüntetéssel kell bü-
ntetni.

4. §. Kihágást követ el és a 3. §.
szerint büntetendő az egyesületnek az
a tisztviselője vagy közegye (igazgató,
házmester, gazda, stb.) aki az egyesü-
leti helyiségekben az alapszabályok
szerint a rend fenntartásáról gondos-
kodni hivatott és ott a szerencsejátékot
elnezi vagy a köteles ellenőrzés el-
mulasztásával lehetővé teszi.

5. §. Az 1879. XL. tc. 90. és 91.
§-ának rendelkezéseit az e rendeletbe
ütköző kihágások esetében is alkal-
mazni kell.

6. §. A jelen rendeletbe ütköző ki-
hágások miatt az eljárás a kir. járás-
bíróság hatáskörébe tartozik.

7. §. Ez a rendelet június hó 16-ik
napján lép hatályba.

Arad, 1918. évi június hó 20.

Green, főkapitány.

Használt ólom megvételre keresetetik.

ROSE YORK

Nélkülözhetetlen és kiváló szer
sápadt hölgyeknek
hogy arczuk és ajkuk ude,
piros színét
visszavarasszák. — Senki al-
tal fel nem ismerhető, teljesen
ártalmatlan, színezése állandó.
Egy üvegnek ára 3.— korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik!
A csájüreget desinficiálja, utó-
íze igen kellemes. Ára 1 korona.

Hajós Árpád gyógyszerüzletében

Arad, Andrásy-ut 22. szám.

Poloskák

Irtására
egyedül biztos szer a

„Phenolsav”

1 üveg ára 3 korona.

Legjobb tápszer

gyermeknek és fel-
mőknek egyaránt a

Makk-kávé

darálva, pörköltve

1/4 kg-os csomag 6 korona.

Hajós Árpád gyógyszerüzletében

Arad, Andrásy-ut 22. szám.

Jegynélkülkapható

tennis, torna, fűrdő, kert és házicipők
gyermek és felnőttek részére. 3035

Schäfer Miksa,

BUDAPEST, I. Dohány-tér 4. szám.

„Diana Fürdő”

ujjonnan berendezve Tökölly Imre-
és Határ-utca sarkán. Szíves párt-
fogást kér a Fürdőkezelőség.

4518—1918. bh. szám.

HIRDETÉNY.

Az aratási idő beálltával közbiz-
tonsági és közrendi tekintetből kö-
zönségem, hogy szénát vagy na-
bonaneműket éjjel a földkről csupán
a közeli tanyákra szabad hordani.

Dinnye vagy kukorica földek ör-
zése céljából készült kunyhók közelé-
ben lábas jószágot vagy majorságot
tartani nem szabad.

Erdő vagy learatott gabona közelé-
ben tüzet rakni tilos.

A szérus helyeken összehordott
gabonaneműk akként helyezendők el,
hogy az osztog végek között legalább
6 méter üres hely legyen.

A cséplőgép tulajdonosa a gép mű-
ködése színhelyén üzemszerűség okáért
egy feckendőt készenlében tartani kö-
teles.

Gőzről által (lokomobil) vagy an-
nak megfelelő villamos erő által baj-
tolt cséplőgépek üzeménél egy kifogás-
talanul záruló horgonybádogból vagy
keményfából készült szekrényben a
szükséges gyógyászati anyagok tartas-
sának készenlében.

Más mozgó (motorikus) erő-
vel vagy járgánnyal hajtott cséplőgé-
peknél hasonlóan jól zarandó bádog,
vagy fatartályban az előírt anyagok
tartandók készenlében.

Amennyiben az I. II. pont alatt em-
lített cséplőgépeknél kifogástalan álla-
potban levő mentőszekrény vagy köt-
szerdoboz már volna készenlében, a
géptulajdonos új készlet beszerzésére
nem köteles.

Szükség, hogy a cséplőgépeknél
alkalmazottak közül legalább is 2, ille-
tőleg egy egyén, még pedig első sorban
a gépész az első segély nyújtásában
kellő jártassággal bírjon (1876. évi XIV.
tc. 40. és 42. §-a.)

A cséplésnél valamint az osztogok
között dohányozni tilos.

A géptulajdonos a cséplőgépénél al-
kalmazott etetőket, lükt, a gépen álló
kéverőgőket, ugyancsak szecskavágó
gépénél alkalmazott etetőt köteles az
országos gazdasági munkás csele-
dsegélyező pénztárnál baleset esetére
biztosítani, kivéve, ha az egyezőzőtől
arról, hogy az illető pénztárnál baleset
esetére külön is biztosítva van már.

Ha a géptulajdonos ezen kötelezett-
ségének nem tesz eleget, a mulasztás-
ból erdő teljes kárért az etetőnek, lü-
tőnek, kéverőgőnek, illetőleg jogutó-
dának, akkor is felelős, ha a munka-
közben bekövetkezett baleset körül őt
különben semmiféle gondatlanság nem
terheli.

A cséplőgépeket csak képesített
gépészek, futók kezelhetik, kiknek
úttva van szolgálatuk közben szesz-
italok élvezése, továbbá a gépfelügyelő
személyes felelősséggel tartozik, hogy
a gép körül ittas emberek alkalmazást
ne nyerjenek.

Fahidon 4000 kg. elegysúlyt meg-
haladó mozdonyok csak akkor szállít-
hatók, ha erről 48 órával előbb a vá-
rosi mérnöki hivatalnak jelentés tette-
tett.

Erzsébet, Sága és Gáj külvárosok-
ban, vagy Poltura városrészben a já-
karmány boglyákban, vagy kazalban
csak akkor tartható, ha a boglya, vagy
kazal és az ezt környező épületek közt
legkevesebb husz méter üres tér ma-
rad, több boglya vagy kazal pedig
csak akkor helyezhető el, ha azok kö-
zött 20 méter üres tér marad.

Arad, 1918. június hó 17-én.

Green, főkapitány.

Aranynak beváltom grammját 19.— K-ig

14 karátos arany grammját 11.— K-ig

Ezüst evőeszközöket és ezüst tárgyakat a legmagasabb áron vesz

Központi arany beváltó

ÉKESZÖRŐS

(törvényhöz bejegyzett cég) 1731

Arad, József főherceg-ut 12. sz.
(Lutheránus templom mellett.) — Telefon 1153.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjat szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 30 fillér. Vastagabb betűkkel 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután fél 6 óráig vesszük fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 3 korona.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket, amelyek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhetők, megváltoztassa.

Levelezés.

"TOLDI" levele van, kérem sürgősen vegye át. 5006

Házasság.

NOSOLNI OHAJT 27 éves falusi gazdálkodó, 30 ezer koronát érő vagyonnal, oly leányt keres, kinek ehhez hasonló vagyon van. Cim a kiadóhivatalban. 4998

Alkalmazást keres.

GAZDASÁGI SEGÉDTSZT azonnali belépésre gazdaságba ajánlkozik. Nagy Kálmán, Deák Ferenc-ut. 6. 5000

AZONNALI BELÉPÉSEL bizalmi állást keres egy 29 éves hadmentes egyén, ki a szőlőszet, borászat és mezőgazdaság minden ágában nagy jártassággal bír. Cim a kiadóban. 5002

Alkalmazást nyer.

GYORS-ÉS GÉPIRÓ kisasszony egyéb irodai gyakorlatlalt is, felvétetik Ehrenfeld Ignác fűszernagykereskedésében. Aradon. 4991

AZ OPECSKAI Hangya szövetséget románul tudó üzletvezetőt keres augusztus 1-re. Javalmazás havi 200 K, 1% bér, jutalék, lakás, világítás és 16 m² föld. Ajánlatok az igazgatóságához adandók be. 5007

GÉPIRÓ alapos gyakorlatlalt felvétetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 5001

GYORSIRÓ teljesen perfekt, délutáni és esti foglalkoztatásra keresetlik. Cim a kiadóban. 5000

KERESTETIK julius elsejére tisztességes, jó főző szakácsné. Wimmer Zoltáné, Világos. 4871

MEGBIZHATÓ, önálló nő, ki a főzést vállalja, pusztára gazdasszonynak felvétetik. Szabadság-tér 17, iroda. 4951

KIFUTÓ FIU, jó fizetés mellett, nyomdánkban alkalmazást nyer.

Kiadó lakás.

KIADÓ különbejáratu butorozott nyci 2 szobás lakás azonnalt. Cim a kiadóban. 4997

KÉT SZOBÁS különbejáratu garson lakás kiadó Forray-utca 1., I. em. 5001

Lakást keres.

KERESTETIK a belvárosban 2-3 szobás lakás azonnalt. vagy szeptember 1-re, melynek ellenében rendelkezésre bocsájtatik garson lakás, 2 utcai, rendkívül szép tágas szobával, ugyancsak a belvárosban. Értekezni: Messenger-Boy Vállalat. 509

Vétel és eladás.

FARÓL SZEDETT kajszin befőzéshez és lekvárnak kapható Kapa-utca 2. szám. 5010

TÜZIFA ÜLSZÁMRA ÉS CEMENT kapható az Aradi Kereskedelmi és Áruforgalmi R. T.-nél. Telefon 986. 5004

ELADÓ alig használt zöld moaré selyem ruha, hozzá 3 méter selyem. József főherceg-ut 7., I. emelet. 4995

KEVESELT HASZNALT, teljesen jó karban levő futószőnyeget, legalább 8 vagy 10 m. megvételre keresek. Cim a kiadóhivatalban. 7490

ELSŐRENDÜ szilfahárs kapható Borkor szállítónál, Arad. 4649

GÉPOLAJAT ÉS GÉPZSIRT ajánl Farber Lajos, Arad. 4637

MÉZET VESZÉK minden mennyiségben. Irom Arnold, Arad. Telefon 194. szám. 4653

VÖRÖSHAGYMAT, foghagymát, sárgarépát, petrezselymet, főzőtököt, zöldbabot, sb. maximális áron szállításunk. Áruforgalmi Részvénytársaság, Makó. 351

ÚJ BUTORAKTAR nyílt Deák Ferenc-utca 40a. Butorok jutányos árban kaphatók, Wiegand cég. 4637

ÜZLETI ALVÁNYOK, kombinált cipő és nagy tükrös eladó Lányi Marcell cipőüzletében. 4945

40 DARAB 2 éves anyabirka, 2 darab tenyész kos és 18 darab bárány eladó Szőke Jánosnál, Simonvifalván. 4946

GYOROKI fehér és vörös BOROM, 14.40 maligandos, eladó. Demeter Kornél, Szászváros. 4977

TELJESEN ÚJ, magasszáru női fehér glassé cipő eladó. Megtekinthető Bellák és Deutsch üzletben. 2597

Üzletek.

"A MOKUS" BÉRBEADÓ. Nyugalomba vonulás miatt, 1848. óta fenálló, város és megyeszerte ismert fűszer-, csemege- és vegyesáru-kereskedés, kedvező feltételek mellett, bérbeadó. Bővebbet özv. Fritz Józsefné Arad, Varjassy L.-u. 54. 4982

Ingatlan.

VARJASSY LAJOS-UTCA 80. számú magánház eladó. 5011

VAGÓHID-Ú. 26. szám alatti ház szabad kézből, nagy telekkel, eladó. Bővebbet Egri Gyula, Kiss Ernő-ut. 8. 4981

JÓL JOVEDELMEZŐ HÁZ, 5 szoba, előszoba, csukott folyosó, egész ház alatt pince, 2 udvari lakással, szép gyümölcsös kerttel, eladó. Ujarad, Pék-utca 2. 5003

ILLÉS-UTCA 117. számú ház eladó. Teleknagyság 778 négyszögöl. 5003

ELADÓ modern, új magánház, még 8 évig adómentes, szép udvarral, kőbő baromfi udvar és kerttel. Bővebbet a kiadóban. 4983

Különféle.

MAUSL GYÖRGY őrmester, ha Aradon van hívja fél 11-51 telefon számot. 5012

Fafűrész gépemhez

azonnali belépésre szakértő munkást 5009

Keresek.

Aufrecht Miksa fakeskedése. ARAD. 5000

Egy új, szép fekvőszű

ház

Aradon Pár-ut. 2c. alatt szabadkézből 4999

eladó.

7 évig adómentes. Felvilágosítások Crisan D. Világos.

1900-1918. kh.

HIRDETMEY.

A m. kir. miniszteriumnak a tölgyfakivonatért, a gesztenyefakivonatért követelhető legmagasabb árak megállapításáról és e cikkek szállításához szükséges igazolványokról szóló 2215/918. M. E. számú rendeletét a következőkben teszem közzhírré:

A tölgyfakivonatért, a gesztenyefakivonatért és a fenyőcserkivonatért követelhető legmagasabb árak az alábbiak szerint állapítottak meg:

(Ar a cserzőanyagtartalom minden százalékáért 100 kg-onként koronákban.)

1. Tölgyfakivonat 6.00
2. Gesztenyefakivonat 6.00
3. Fenyőcserkivonat 6.00

A hordók használati díja és értékcsökkenése címén hordonként legfeljebb 15 K számítható fel. A vevő által vissza nem adott hordóért az eladó legfeljebb 100 K térítést követelhet.

Közforgalmi közkezdési vállalatoknál (vasutaknál és hajózási vállalatoknál) tölgyfa, gesztenyefa és fenyőcserkivonatot csak abban az esetben szabad fuvarozásra feladni, ha a kereskedelemügyi miniszter a szállítás-hoz az engedélyt megadta.

Az engedély megadását a feladónak a Bőripari Központ utján kell kérnie.

Aki e tilalmat megszegi, vagy megszegésénél bármint módon közreműködik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A jelen 8-ba ütköző kihágás miatt nem büntetendő az, aki a követelt árt a jelen rendelet ellenére megígérte vagy megfizette, ha a kihágást a hatóságnál feljelenti.

Azon készlet tekintetében, melyre a kihágást elkövetették, a büntető eljárás során a törvény értelmében elközbáznak van helye. Az elközbött készlet értékének egyötöde a feljelentőt, a többi része a felmerült költség levonásával a Hadirokkantak Segélyalapját illeti.

Ez a rendelet 1918. évi május hó 30-án lép életbe. Hatálya a Magyar szent Korona Országainak egész területére kiterjed.

A jelen rendelet életbeléptetésével a m. kir. miniszterium 1353-1918. számú rendeletének a tölgyfa, gesztenyefa és fenyőcserkivonatra vonatkozó része hatályát veszti, de az idézett rendelet hatálya alatt keletkezett jogviszonyokra és elkövetett kihágásokra ezentul is alkalmazást nyer.

Arad, 1918 június hó 17.

Greén, főkapitány.

13937-1918. kh.

HIRDETMEY.

A m. kir. miniszteriumnak az ammoniak-szóda és a marónátron forgalomba hozatalának szabályozásáról kiadott 2039-1917. M. E. számú rendelet kiegészítő részét alkotó jegyzékben foglalt ármegállapítás hatályát veszti és a jelen rendelet életbeléptetésének napjától kezdve a jelen rendelet kiegészítő részét alkotó jegyzékben megállapított legmagasabb árak lépnek életbe. Egyebekben az idézett 2039-1917. M. E. számú rendelet azzal a módosítással marad érvényben, hogy a kristálysódat (mosószódat, jegecszódat) a gyárak az Olaj- és Zsiradékügyi Bizottság (Budapest, VI., Vilmos császár-ut 33. szám) utján tartoznak forgalomba hozni.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

Az ammoniak-szódaért, Kristálysódaért (mosószódaért, jegecszódaért) és marónátronért (marószódaért, zsir-szódaért, lugkért) követelhető legmagasabb árak a következők:

I. Ammoniak-szóda 98-100 % os.

A viszonylatú részéről történő eladásoknál: 40 kg-on alul 1000 kg-ig 40 korona, 1000 kg-on alul 500 kg-ig 41 korona, 500 kg-on alul 100 kg-ig 43 korona, 100 kg-on alul 50 kg-ig 47 korona.

Ezen árak 100 kg. tiszta súlyra, csomagolás és levonás nélkül, helyt az eladó raktárhelyiségében értendők.

Kicsinyben való eladásoknál (a fogyasztóval való közvetlen forgalomban) 50 kg-on aluli mennyiségek eladásánál 60 fillér.

II. Kristálysóda (mosószóda, jegecszóda.)

A gyökereskedő részéről történő eladásoknál bármely tételben 40 kor. Ezen ár 100 kg. tiszta súlyra, a gyökereskedő raktárában, csomagolás és levonás nélkül értendő.

A kiskereskedő részéről történő eladásoknál (a fogyasztókkal való közvetlen forgalomban) 64 korona.

III. Marónátron (marószóda, lugk.) Kicsinyben való eladásnál (fogyasztóval való közvetlen forgalomban (csomagolással együtt. értendő) 1 korona 20 fillér.

Arad, 1918. június 17.

Greén, főkapitány.

Ujságmaculatura
ismét kapható kis és nagy mennyiségben.

Bővebbet a kiadóhivatalban.